

Hočemo boljšo državo!

Ko sem leta 1983 študirala v Ameriki, me je nekdo v dvigalu vprašal, od kod sem. Iz Jugoslavije, sem dejala, pa mi je rekel, da prav zdaj piše seminarsko nalogo, kako bo v Jugoslaviji po Titovi smrti. Podobne naloge so pisali še številni študentje ameriških univerz.

Svetovni kapital je skrbno načrtoval propad socializma, ker ga je vsak dan bolj ogrožala zgodba o dobri poti Jugoslavije, ki je, sicer počasi, in ob razvijanju visoko socialne države, uvajala in razvijala tudi tržno gospodarstvo.

Miloševića je pripeljala na oblast Amerika, saj se še spominjate veleposlanika Zimmermanna, kako ga je podpiral? Ker najuspešnejša socialistična država ne bi razpadla sama, je bilo treba pihnniti v žerjavico nacionalizma - pa je zagorelo!

ZDA bi morale biti že zdavnaj pred Haaškim sodiščem. Po vsem svetu podžigajo vojne, ponekod zaradi 'obrambe demokracije', drugod zaradi grožnje z 'atomske bombe'. V resnici pa gre za neokolonizacijo, za prisvajanje bogastva na rovaš siromašenja dežele, kamor pridejo. Tudi mi smo podlegli. Zakaj? Kot Cerkev tudi ZDA dajejo veliko na študij sociologije in psihologije, kako se bodo vedli ljudje v določenih okoliščinah. Natanko so vedeli, koga morajo pridobiti, da bo socializem razpadel: pametne, spretno in pohlepne! To se nam je zgodilo v Sloveniji. Se še spominjate Američana, ki ga je pripeljal Peterle? Pametnim, spretnim in pohlepnim Slovencem je prišel razlagat, kako si lahko prisvojijo družbeno premoženje. Dobre programe odpelješ v hčerinska podjetja, mater pušiš umirati, delavce poženeš na cesto in jim, brezposelnim, za drobiž odkupiš delnice, pa so tovarna, in zemljišča tvoji. Seveda so se morali hkrati polastiti politike, plačati pohlepni pravnikom in napisati zakone po meri kapitala.

Se še spominjate Jožeta Mencingerja in njegovih opozoril? Jaz se. Še po dvajsetih letih tisti, ki delajo po diktatu tujega kapitala, z zaničevanjem govorijo o njem in ga poskušajo diskreditirati. Ker se ga bojijo!

Kdaj bomo poklicali na odgovornost ljudi, ki so cvetočo deželo spremenili v državo zaskrbljenih in vsak dan bolj revnih ljudi? Krivci za razmere, v kakršnih smo, so ti, ki so vodili Slovenijo zadnjih dvajset let, recesija je le razgalila njihovo početje. Nekateri so z napolnjenimi žepi sami odšli iz politike, druge pa bomo morali odstraniti mi. Tako, da jim ne bomo dali več možnosti, da pridejo v parlament.

Samo na volitve moramo. Vsi, ki hočemo boljšo državo. Izvoliti moramo ljudi, ki se znajo upreti kapitalu, ki znajo povedati tujcem, da smo suverena država, ki zna poiskati svojo pot!

Prve volitve so pred nami. Bomo spet dali glasove tistim, ki na videz ne znajo najti skupnega jezika, v resnici pa se pod mizo prodajajo tujcem?

Mateja Kožuh Novak

vsebina

S seje strokovnega sveta ZDUS	2
Urejanje trga dela	3
Politiki na popravni izpit	4
Pokojninska reforma ZPIZ-2	6
Še s festivala za tretje življenjsko obdobje	8
Uspešni koraki k aktivnemu državljanstvu	14
Pomoč starejšim na domu in v domovih	16
Dopisovanje med DeSUS in ZDUS o Zujf	18
S terena	20
Sklepi sej ZDUS	25
Prejeli smo	26

Seja strokovnega sveta

S seje strokovnega sveta ZDUS

Festival je za nami. Strokovni svet ZDUS je na oktobrski seji med drugim ocenil letošnji 12. festival za tretje življenjsko obdobje, ki je po številu obiskovalcev in njihovem zanimanju za posamezne dogodke presegel vse dosedanje.

Priprave nanj so potekale vse leto, bile pa so pod ves čas pod pritiskom, da ne bo dovolj denarja. Zato so povabili še več razstavljavcev in razstavnih prostor razširili še na šotor, postavljenim pred vhodom v Cankarjev dom, kamor so preselili del kulturnega programa, zanj pa je skrbel Slovenski etnografski muzej. Na prizorišču po šotorom so nastopili pevski zbori iz zamejstva, ki so jih poslušalci toplo pozdravili.

Razpravljavci so pohvalili otvoritveno in sklepno prireditve ter menili, da sta bili tako po vsebini, kot po trajanju boljši kot prejšnji. Prav tako so bili zadovoljni

z medgeneracijsko zastopanostjo nastopajočih, ki je bila v skladu z evropskim letom medgeneracijske solidarnosti in povezovanja. Pohvalili so organizatorje in nastopajoče na obeh popoldanskih prireditvah pod okriljem ZDUS - večera pesmi in plesov skozi čas in državne revije pevskih zborov in menila, da bi kazalo na festival prihodnje leto povabiti še folklorne skupine in ljudske godce, saj jih ima večina upokojenskih društev.

Manj pa so bili razpravljavci zadovoljni s potekom konference, ker so se starejši spet počutili odrinjene, čeprav je vsebina konference in

kasnejših razprav namenjena prav njim. Menili so, da bi morali razpravljavci, zvečine državni uradniki, upoštevaje demografske spremembe, konkretnije odgovarjati na problemska vprašanja starejših. V nadaljevanju so pogled obrnili še v naprej, saj eno leto priprav in usklajevanj za naslednji, 13. festival za tretje življenjsko obdobje, hitro mine.

ZUJF, čl. 143, pogled nazaj in kako naprej? V drugi polovici meseca avgusta in prvi polovici septembra so oškodovanci po 143. čl. ZUJF prejeli ugotovitevne odločbe ZPIZ, na katere so lahko v predpisanem roku poslali pritožbe na drugostopenjski organ ZPIZ. Obrazec pritožbe je za oškodovance ob pomoči pravnikov pro bono pripravil ZDUS.

V začetku oktobra so prvi oškodovanci že dobili odgovore, ki pa so bili v večini, negativni. Drugostopenjski organ ZPIZ jih je v pravnem poduku napotil na delovno in socialno sodišče. ZDUS je prizadetim vnovič priskočil na pomoč s tožbo, ki jo lahko vsak po že ustaljeni poti dopolni s svojimi specifičnimi podatki in okoliščinami.

Vzorci tožb najdete na www.zdus-zveza.si. Poudariti je treba, da kolektivna pritožba ni možna, se pa lahko posamezniki tudi tokrat obrnejo za strokovno pomoč na svetovalno službo ZDUS, ki deluje na stalni telefonski številki 051/424 516.

Za vse, ki so prejeli odločbo ZPIZ o zmanjšanju pokojnine, je naša pravna služba pripravila vzorce tožb. Vzorci se med seboj razlikujejo glede na odvzete pravice. Nekaterim se rok za tožbo po odločbi izteče že prihodnji teden! Vzorci so na voljo na spletni strani www.zdus-zveza.si.

ZDUS bo nadaljevanje zgodbe aktivno spremljal in še naprej nudil strokovno pomoč.

Anton Donko

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Urejanje trga dela

V predlog zakona o urejanju trga dela so vključene tudi določbe, ki jih je vseboval na referendumu v letu 2011 zavrženi zakon o malem delu, vendar pa tudi spremembe. Predlog zakona tako predvideva možnost začasnega in občasnega dela brezposelnih in upokojenecv.

Pravi: Začasno delo lahko upravičenec opravlja v obsegu največ 60 ur v koledarskem mesecu. Neto urna postavka upravičenca za opravljeno uro začasnega dela ne sme biti nižja od 3,36 evra (preračuno iz minimalne plače), neto dohodek za opravljeno začasno delo pa v seštevku v koledarskem letu ne sme presegati 5.040 evrov.

Upravičenec do začasnega dela po tem zakonu je oseba, ki ima v Sloveniji status:

- brezposelne osebe,
- upokojenca ali upokojenke,
- prosilca za azil,
- osebe z začasno zaščito ali
- osebe, ki na podlagi sklenjenega mednarodnega sporazuma izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do denarnega nadomestila za brezposelnosti, dokler prejema to nadomestilo.

Upravičenec do začasnega dela po tem zakonu je tudi druga neaktivna oseba, ki:

- je starejša od 15 let,
- nima statusa dijaka ali študenta,
- ni upokojena,
- ni prijavljena na zavodu za zaposlovanje kot brezposelna oseba,
- ni zaposlena,
- ni samozaposlena,
- nima statusa kmeta,
- ni edini družbenik zasebne družbe ali edini ustanovitelj zavoda,
- ni družbenik zasebne družbe ali ustanovitelj zavoda, ki je v prejšnjem koledarskem letu iz naslova udeležbe v dobičku prejel znesek, ki presega povprečno višino minimalne plače v Republiki Sloveniji za to leto, in ni vključen v obvezna socialna zavarovanja, prav tako tudi ni v nobenem pravnem razmerju, ki mu nalaga obveznost vključitve v ta zavarovanja.

Predlog določa tudi obvezne elemente napotnice na občasno delo ter možnost elektronskega potrjevanja napotnic v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko poslovanje in elektronski podpis ter uvedbo evidence o začasnem delu.

Predvidena je uvedba posebne 25-odstotne dajatve iz začasnega dela, ki bo namenjena za opravljanje storitve posredovanja začasnega dela (torej kot plačilo zavodu za opravljene storitve) in za sofinanciranje ukrepov aktivne politike zaposlovanja po tem zakonu. Delodajalci bodo obračunali posebno dajatev iz začasnega

dela v višini 25 odstotkov in jo nakazali v proračun, na podlagi česar bo opravljena prerazdelitev teh sredstev v proračunski sklad, ustanovljen z ZUJF za potrebe sofinanciranja vseh vrst štipendij, ki jih podeljuje država. Sredstva, zbrana v omenjenem proračunskem skladu, pa bodo predstavljala namenska sredstva za sofinanciranje ukrepov aktivne politike zaposlovanja po tem zakonu in za opravljanje storitev posredovanja začasnega dela.

Pri tem je treba opozoriti na razliko med tako določenim načinom plačevanja posebne dajatve v primerjavi s plačevanjem koncesijske dajatve iz naslova študentskega dela; v slednjem primeru namreč študentski servis delodajalcu izstavi račun, ta pa mu na tej podlagi plača celotni znesek plačila za opravljeno delo. Ta ureditev predvideva, da bodo delodajalci upravičencem sami nakazovali plačilo za opravljeno delo, posebno dajatev v višini 25 odstotkov pa bodo plačevali v proračun.

Posebna dajatev se bo stekala v proračunski sklad iz 129. čl. zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 55/12 Skl.US: U-I-162/12-5, Up-626/12-5) in predstavlja namenska sredstva za storitve posredovanja začasnega dela in za sofinanciranje ukrepov aktivne politike zaposlovanja po tem zakonu

*Predlog zakona povzela:
Branka Kastelic*

Sklad vzajemne samopomoči

V letu 2013 se višina članarine Sklada vzajemne samopomoči ne bo spremenila in bo ostala 10 evrov (9,70 evra nakažete skladu, 0,30 evra pa obdržite). Številka TRR za nakazovanje članarine VS je 05100-8011760660. Nakazilom obvezno priložite seznam članov, za katere nakažete članarino.

Tudi višina izplačila posmrtnine ostaja v letu 2013 enaka, to je 235 evrov. V prijavi za izplačilo posmrtnine izpolnite podatke in priložite kopije zahtevanih dokumentov (kopijo mrliškega lista ter kopijo osebne izkaznice in številko bančnega računa prejemnika), da bi lahko čim prej izplačali posmrtnino.

Vse informacije o delovanju Sklada vzajemne samopomoči so objavljene tudi na naši spletni strani (pravilnik VS in obrazci prijave za izplačilo posmrtnine).

Politiki na popravni izpit!

Krizne razmere, v katerih je država, zahtevajo hitro in učinkovito ukrepanje. Poleg varčevanja in prednostne sanacije bank so potrebne tudi sistemske spremembe na področju delovnih razmerij, pokojnin, boljšega gospodarjenja z državno lastnino, aktivnosti za vnovičen zagon gospodarstva in skrbno pripravljene zakonodajne spremembe ob spoštovanju socialnega dialoga.

Vlada po načelu sprejmi ali pusti

Žal pa rešitve za izhod iz krize naša vlada vse pogosteje ponuja po načelu 'sprejmi ali pusti', torej z vnaprejšnjim zavračanjem vseh drugačnih rešitev, ki ne sledijo njenim predlogom. Nad takšnim stanjem oblasti je prebivalstvo vse bolj razočarano, zaradi političnih blokad, ki grozijo, pa tudi prestrašeno.

Analize razmer, ki jih prebiramo in poslušamo v javnih občilih ter v strokovni literaturi, nas opozarjajo na številne napake, storjene v minulem obdobju in ki postajajo naša stalnica: legalni grabež državnega premoženja, tajkunske prevare, nezakonito zadolževanje slovenskega bančništva, nepremišljena in za pohlep posameznikov oblikovana zakonodaja, prebivalstvu vse bolj odtujeno politično odločanje, prilaščanje politične moči v vrhovih političnih strank, vse vidnejše zlitje zakonodajne in izvršilne oblasti, pojav vse bolj izrazitih avtokratskih teženj posameznih državnih funkcionarjev, celo poskusi obvladovanja ustavno samostojnih vlog organov pregona in sodne veje oblasti.

Vse manj zaupanja v politične institucije

Vemo, da ljudje v anketah kažejo najmanj zaupanja do političnih strank, državnega zbora, vlade in zlasti njenega predsednika. Ker so izgubili zaupanje, so v odnosu do svojih volivcev izgubili tudi legitimnost, v takih razmerah pa ni več mogoče demokratično oblikovati in sprejemati dobre rešitve, take, ki bi bile v prid večine državljanov.

Podobno kot v nekdanjem enopartijskem sistemu si naše politične stranke prizadevajo za čim večjo koncentracijo politične moči in v ta namen zlorabljajo vse ustavne možnosti: veljavni volilni sistem, referendum, kršitev postopkov za ustavno skla-

dno sprejemanje zakonov ter nasilje nad ustavno samostojnostjo poslancev (potisnjenih v položaj zgolj predstavnikov vrhov svojih političnih strank). Dober namen in pogoj demokratične ureditve, svobodne možnosti ustanovitve političnih strank, se zaradi nedemokratičnih teženj v njihovem delovanju spreminja v nasprotje demokracije v pluralno politično organizirani družbi. Vse bolj se nezaupanje širi tudi med ljudi. Strah pred izgubo pravice do dela in brezposelnost z izgubo socialne varnosti se iz proizvodno-storitvenega področja seli v dejavnosti javnega sektorja. Slovenija se iz nekdanje družbe vzajemnosti in solidarnosti ter zagotovljene socialne varnosti spreminja v družbo državljanov – individualistov, samotnih borcev za preživetje. Naša plebiscitarna enotnost na poti v samostojnost je zgolj še zgodovinski spomin.

Veljavni volilni sistem ustvarja razmerja, ki omogočajo koncentracijo politične moči v vladi, ne pa v predstavniškem telesu vsega ljudstva, v državnem zboru. Poslanci, izbrani bolj po volji vrhov političnih strank, ki so jih kandidirale, kot po volji in zaupanju volivcev, so vse bolj potisnjeni v položaj nosilcev zane-marljivih vlog, v glasovalni stroj, odgovoren, kot kaže vedenje in ravnanje velike večine, le še vodstvu stranke in ne svoji vesti.

Krizo povzročajo napake vlad

Smer in napake pri ukrepih vseh naših vlad vedno znova in znova povzročajo krizna politična stanja. To se dogaja tudi z zdajšnjo krizo, ki ni le finančna, temveč je predvsem politična. Vrhunski finančni strokovnjaki nas opozarjajo, da je zmanjšanje zaupanja finančnih trgov v Slovenijo predvsem posledica nepri-mernih in skrajno dramtiziranih slabih javnih ocen o razmerah in stanju v slovenskih bankah, prezadolženem gospodarstvu in prevelikem razkošju vsega, kar se plačuje iz državnega proračuna.

Toda kdo drug je to 'razkošje' ponudil, če ne prav naši politiki. Kdo je uzakonil in odpravil brezplačno prehrano otrok v šolah, kdo je uzakonil in kasneje odstopil od novega plačnega sistema javnih uslužbencev, kdo je uzakonil zastoj varstvo otrok v vrtcih in jo kasneje odpravil itd.? Takšno politiko je mogoče označiti kot politiko zastraševanja državljanov, ki že meji na politično nasilje, nad vsemi, ki ne sledijo predlogom in ocenam voditelja, ki ni pripravljen sprejeti javne graje za storjene napake. Doseženo razdeljenost in razslojenost prebivalstva, ki je naspro-tje potrebni enotnosti, zdajšnja vlada izkorišča za vsiljevanje re-

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

šitev, ki povečujejo njeno politično moč, poglobljajo ideološki konflikt med prebivalstvom, slabosti in nekaznovan kriminal iz preteklosti pa obešajo na ramena vsega prebivalstva. Neupravičeno prilaščanje zaslug za našo državno osamosvojitve pa zdajšnja vodilna koalicijska stranka uporablja kot podlago za prilaščanje vodilnih položajev tako v družbeno civilnih ustanovah, kot v državnem delu gospodarstva.

Namesto združevanja, sovražno obsojanje

V politični eliti zdajšnje koalicije je skoncentrirana velika moč, ki je utemeljena tudi na zlitju zakonodajne in izvršilne oblasti. Pojav zlitja dveh ločenih vej oblasti ni značilnost le naših razmer. Toda tako visoke enotnosti popolnega soglasja med vlado in njeno parlamentarno koalicijo ni mogoče najti v drugih evropskih državah. Vse politične stranke dosedanjih vladnih koalicij so si prizadevale le krepiti to soglasnost. Močna parlamentarna koalicija praviloma odpravlja samostojno in kontrolno vlogo nad vlado kot izvršilno vejo oblasti. Takšna protiustavna 'poroka' pa v svojih posledicah ne le omejuje, ampak pogosto tudi onemogoča uresničevanje ustavne vloge parlamentarne opozicije tako v postopkih oblikovanja zakonov, kot v postopkih nadzora nad njihovim uresničevanjem.

Zlasti v zadnjem obdobju so praviloma zavrjeni vsi ustavno-pravni, strokovno- ekonomski in drugi pomisleki ter drugačni ali dopolnilni predlogi za odpravo pomanjkljivih in napačnih rešitev vlade. Namesto združevanja in medsebojnega usklajevanja različnih strokovnih in interesnih pogledov, zdajšnja vlada raje posega po sodbi, da gre za sovražno protivladno delovanje, za delovanje nekakšne 'udbomafije' in 'stricev iz ozadja', ali pa se njeni ministri v nasprotju s stroko razglašajo za nekakšne 'nadstrokovnjake'. Gre za poskuse zlasti predsednika vlade in nekaterih voditeljev koalicijskih strank, da v doseženem in zaostrenem političnem ozračju preprečijo pravico svobode govora in kritičnega razmišljanja vsem, ki nasprotujejo ponujenim rešitvam.

Politiki, na popravni izpit!

Najbolje bi bilo začeti znova. Z jasnejšim ustavnim zapisom in z dopolnitvijo zakonov preprečiti in spremeniti zdajšnje razmere ter onemogočiti njihovo nadaljevanje. Zdajšnje razmere onemogočajo skupno hotenje po razvoju demokratične družbe, ki se nenehno krepi in raste iz široke družbene baze številnih avtonomnih organizmov - od univerz in drugih civilno-družbenih ustanov, do civilnih društev in interesnih združenj prebivalstva. Začeti znova tudi ni mogoče, saj je bila z delitvijo politične moči ustvarjena trdna podlaga za nezamenljivost zdajšnjih političnih elit in za njihovo ohranjanje ter krepitev protiustavno prisvojene moči. Potrebni popravki v naši ustavi in zakonodaji, ki bi preprečevali moralno zavrženo ravnanje posameznikov v škodo

države in vseh državljanov, pa niso možni brez sprememb v samih temeljih sistema.

Vsak predlog, ki bo sprejet tako kot zakon o slabi banki - v časovno omejeni razpravi, z zavračanjem strokovnih pomislekov najuglednejših strokovnjakov in zgolj z glasovalnim strojem vladne koalicije, pomeni le še nov in globlji korak v nesprejemljive politično razmere. Zelo podobne značilnosti ima tudi postopek nastajanja rešitve za boljše upravljanje s preostalim in še ne razprodanim (razgrabljenim!) državnim premoženjem, premoženjem nas vseh in zlasti upokojene generacije.

Tudi nov varčevalni zakon, ki ga vlada te dni pošilja v državni zbor brez poprejšnjega soglasja socialnih partnerjev, potrjuje avtokratsko zaslepljenost naših zdajšnjih vladarjev. Prav tako se naše politične stranke že dalj časa dogovarjajo (tako desne kot leve) o nujni spremembi ustavne in zakonske ureditve referendumov. Svojo preteklo in v bistvu neustavno prakso političnega zlorabljanja referendumov zdajšnja oblast z nekaj pridruženimi strankami 'popravlja' s predlogi, ki pa v resnici pomenijo odpravo te oblike odločanja. Referendum je poleg volitev v zdajšnjih političnih razmerah žal edina oblika in možnost neposrednega vplivanja državljanov na najpomembnejše razvojne odločitve države. Vse drugo je v rokah političnih strank in njihovih vodstev.

Vse to in še marsikaj drugega nas opozarja, da zdajšnjih političnih razmer, navkljub hotenju ni mogoče uskladiti z vrednotami in načeli naše ustave.

Potreben bo odločen poseg na sistemsko področje, kjer je njihov izvor. To je naš zdajšnji volilni sistem, ki v nasprotju z ustavo državo odtuja državljanom. Sistem volitev v celoti zanemarja bistvo posredne demokracije, ki bi jo naj uresničeval državni zbor. To bistvo pa izraža naša ustava, saj je njej zapisano načelo, da vsak poslanec odloča le po svoji vesti. Prav v neuresničevanju tega načela pa se skriva največja 'bolezen' političnega razvoja v naši samostojni državi.

Spremenjen volilni sistem mora omogočati, da poslanci zavrnejo svojo vlogo glasovalnega stroja, da uveljavijo svojo samostojnost in ustvarjalnost in zavrnejo nesprejemljiv diktat vodstva svoje politične stranke. Posledice teh sprememb v volilnem sistemu bi bile v celotni zgradbi naše družbene ureditve večplastne. Ta popravni izpit morajo narediti zdajšnji izvoljeni politiki. Mi, državljani pa imamo pravico in dolžnost, da jih, če bi zavrnili te spremembe, v to prisilimo!

Peter Toš

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Pokojninska reforma

Komisija za pokojninsko politiko je 24. septembra letos razpravljala o novem predlogu ZPIZ-2. V razpravi je ugotovila, da se ta predlog bistveno ne razlikuje od ZPIZ-2, ki so ga organi ZDUS sicer podprli, žal pa je bil zavržen na referendumu junija 2011. Predlog ZPIZ-2 namreč temelji na istih izhodiščih in vsebuje enake cilje kot zavrženi predlog ZPIZ-2. Razlikuje pa se v rešitvah in ureditvi, ki so se pokazale kot najbolj sporne najbolj sporne v dialogu med socialnimi partnerji in ob sprejemanju zakona.

Pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine. V razpravi je bilo ugotovljeno, da gre za bistveno razliko v primerjavi z ureditvijo, ki je bila na referendumu zavržena. Predlagatelj zakona se je namreč odločil, da izenači oba spola pri pogojih za pridobitev pravice do pokojnine. Načeloma takšnemu izhodišču ni mogoče nasprotovati, saj smo se že v dosedanjih reformah približevali temu izenačevanju. To vprašanje je bilo predmet ostre polemike ob oblikovanju zavržene reforme, zato se zastavlja vprašanje, ali je modro po preteku dveh let s tem vprašanjem vnovič vznemirjati javnost. Če predlagatelj zakona meni, da zastavljenih ciljev brez tega ukrepa ne bo mogoče doseči, potem predlagamo, da se udeleženci socialnega dialoga sporazumejo o tem, da se prehodno obdobje podaljša in uredi tako, da bodo upoštewane razmere v državi, še zlasti pa zaostrene gospodarske razmere, ki bodo, kot ocenjujejo številni strokovnjaki, trajale še kar nekaj let, če ne desetletij.

Predlog zakona še vedno ohranja kot enega od pogojev za pridobitev pravice do pokojnine 15 let delovne ali zavarovalne dobe, seveda po izteku prehodnega obdobja za ženske ob starosti 65 let za oba spola. Zastavlja se vprašanje, ali je, glede na že znana demografska gibanja in ocene o prihodnjih, še zlasti s stališča aktivnega obdobja človeka in dolgotrajnosti življenja še sprejemljiva taka rešitev. Višina pokojnine za tako dobo nedvomno ne bo zadoščala za skromno preživetje in bodo vnovič spodbudila prizadevanja za sprejem ukrepov, ki bodo rušili sistem pokojninskega zavarovanja kot socialnega zavarovanja. Morda bi bila kot sistemska rešitev sprejemljivejša rešitev, ki bi izhajala iz 20-letnega dela, pri tem pa bi upoštevala sprejemljivo prehodno obdobje za oba spola, čeprav konvencija mednarodne organizacije dela določa kot minimum 15 let.

Kot izhaja iz predloga ZPIZ-2, naj bi v prihodnje zavarovanec pridobil pravico do starostne pokojnine, ko bi dosegel 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe brez dokupa. Taka določitev dolžine potrebne delovne dobe ni dovolj jasna, kar bo v praksi povzročalo velike težave. Ker ustava zahteva jasnost in določnost zakonskih norm, je nujno, da zakonodajalec pojme, kot so zavarovalna doba, pokojninska doba in pokojninska doba brez dokupa določi jasno in razumljivo. V razpravi je bilo opozorjeno, naj bi vnovič razmislili, ali resnično kaže pri določbi 4. odstavka 27. čl. iz tam navedene dobe izvzeti vso dobo, ki je bila dokupljena.

Člani komisije so opozorili, naj predlagatelj zakona in socialni partnerji premislijo, ali je sprejemljivo, da pri znižanju starosti ne bi upoštevali okoliščine, da so nekateri zavarovanci, pa naj gre za moške ali ženske začeli delati že po 15 letu starosti. Ne gre prezreti, da je zdajšnji sistem, ki določa milejše pogoje za pridobitev pravice do pokojnine, že poznal tako ureditev za ženske.

Predčasna pokojnina. Mnogi si utemeljeno zastavljajo vprašanje, ali je institut predčasne pokojnine utemeljeno predvideti kot sistemska rešitev. Ne gre prezreti, da smo ta institut v preteklosti že imeli, vendar je bila njegova vsebina povsem drugačna. Z uveljavitvijo zdaj veljavnega sistema (ZPIZ-1) pa je bil ta institut odpravljen. Upošteva družbeno sprejemljivo izhodišče, da je treba spodbujati čim daljšo aktivnost prebivalstva, je vnovično uvajanje pravice do predčasne pokojnine sistemska sporno. Zastavlja se tudi vprašanje, kdo bo to pravico lahko uveljavljal, če bo sprejeta predlagana rešitev o zmanjšanju višine pokojnine. Pokojnina bi namreč lahko v posameznih primerih zmanjšala za 18 odstotkov in več. Za razliko od predčasne pokojnine, ki smo jo poznali v preteklosti, ko je bilo zmanjšanje omejeno le na določen čas, pa naj bi bilo predlagano zmanjšanje trajno.

Oblikovanje pokojninske osnove. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je bistvena novost v primerjavi z veljavno ureditvijo povečanje obdobja zajemanja plač ali zavarovalnih osnov za odmero pokojnine z zdajšnjih 18 let na 28 let ter z izločitvijo 3 najmanj ugodnih let. Predlagana ureditev bo nedvomno imela za posledico nižjo raven pokojninske osnove in s tem tudi nižjo pokojnino. Za ponazoritev naj povem, da bo moškemu, ki se bo s 40 leti pokojninske dobe upokojil letos, odmerjena pokojnina od najnižje pokojninske osnove 438 evrov.

Člani komisije so pozitivno ocenili predlagano rešitev o valorizacijskih količnikih, ki naj bi zaustavila padeč ravnih pokojninske osnove. Ker pa se vse večje zahteve po razumljivosti, transparentnosti in poenostavitvi sistema, naj predlagatelj razmisli o tem, da bi namesto kompliciranega sistema valorizacijskih količnikov uveljavil enostavnejši in bolj ekonomičen in racionalen točkovni sistem, kakršnega, denimo, poznajo Nemčija in nekatere druge države.

Financiranje sistema obveznega pokojninskega zavarovanja. Še posebno pozornost je komisija namenila tistim določbam, ki zadevajo vire financiranja sistema obveznega zavarovanja. Predlog

ZPIZ-2 jih v 141. čl. sicer v načelu določa in se ne razlikujejo od zdaj veljavne ureditve. Pomanjkljivost ureditve pa je v tem, da posamezne vire ureja pomanjkljivo ali jih sploh ne določa. Tako je kot vir omenjena tudi Kapitalska družba, pri čemer pa ni določeno razmerje družbe do ZPIZ, ki je edini izvajalec in nosilec sistema obveznega zavarovanja, je pa bilo to razmerje jasno določeno že pred ZPIZ-1. Zato se utemeljeno zastavlja vprašanje, zakaj novi predlog ZPIZ-2 ne določa poslanstva te pravne osebe, ki je prav v zagotavljanju dodatnih sredstev za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Organi ZPIZ in ZDUS so že večkrat opozorili, da bi spričo takega poslanstva Kapitalske družbe, moral ZPIZ dobiti ustrezno mesto tudi v organih te družbe. Zastavlja se tudi vprašanje, kaj je z deležem premoženja ZPIZ v zavarovalnici Triglav.

Obveznosti države za t. i. privilegirane pokojnine. V razpravi je bilo ugotovljeno, da predlog ZPIZ-2 v sistemski ureditvi ne posega v pokojnine, ki so bile pridobljene pod posebnimi pogoji in njihova višina temelji na ugodnejši odmeri. Ureditev, kot je določena v 161. čl. „se namreč ne razlikuje od tiste, ki v ZPIZ-1. Toda taka ureditev naj bi bila le začasna, kajti v prehodni določbi (408. čl.) je predvidena drugačna ureditev. V roku enega leta od uveljavitve novega zakona naj bi namreč s posebnimi zakoni določili pogoje za pridobitev in odmero pravice ter način zagotavljanja sredstev za pravice, pridobljene na podlagi posebnih pogojev in ugodnejše odmere. Člani komisije so kritično ocenili predlagano rešitev, saj ni v ponos krepitvi pravne države, ogroža pa tudi pravno varnost tistih, ki so jim bile pravice priznane že pred mnogimi desetletji ali tudi v obdobju samostojne države Slovenije. Zakonodajalec ima vedno možnost, da spremeni ali dopolni posamezno zakonsko ureditev, ni pa modro tega poudarjati v pokojninski reformi, saj bi to lahko ogrozilo njeno čimprejšnjo uveljavitve.

Usklajevanje pokojnin. Še posebna pozornost pa je veljala usklajevanju pokojnin. Člani komisije so podprli vse rešitve, ki naj bi pripomogle k zaustavitvi nadaljnjega zniževanja ravni pokojnin v primerjavi s plačami in k temu, da bodo pokojnine za polno delovno aktivnost zavarovancem omogočale dostojno preživetje. Temeljno izhodišče reforme, da je pokojnina pravica na podlagi dela in plačanih prispevkov, mora biti dosledno upoštevano pri oblikovanju posameznih sistemskih rešitev in jih je treba ločiti od tistih rešitev, ki bodo potrebne za prehodno obdobje, da ne bi prizadeli prihajajočih upokojenih generacij, ki niso krive za negativne pojave, še zlasti pa ne za neplačevanje prispevkov.

Predlagana formula usklajevanja pokojnin – 60 odstotkov (rast plač) in 40 odstotkov (rast cen življenjskih stroškov) in jamstvo, da odstotek uskladitve ne sme biti manjši od povečanja življenjskih stroškov, je v zdajšnjih razmerah sprejemljiva rešitev, saj zagotavlja ohranjanje realne vrednosti pokojnin.

Anka Tominšek

Pojasnilo: Seja pokojninske komisije ZDUS je bila meseca septembra, medtem je vlada že sprejela nekaj sprememb, nekatere pa bo v obliki amandmajev obravnaval še državni zbor, ki je že dobil vladni predlog. O pokojninski problematiki bomo pred sprejetjem zakona seveda še poročali.

Uredništvo

Slovenija, kot dolgoživa družba

12. FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Vsi, domači in tuji strokovnjaki, politiki, ljudje iz nevladnih organizacij in drugi že dolgo vemo, da smo v Sloveniji za-

voljo demografskega prehoda med

najbolj ogroženimi družbami (poročali smo že na F3ŽO 2009 in 2011). Imamo študije, popise ter nekatere dobre podatke. Zakaj se vseeno ne razumemo in kako to, da je treba vsakokrat začeti na novo? Strategije so se končale v letu 2010, novih ni. Opozarjanje na prepozno zaposlovanje mladih in prezgodnje upokojevanje aktivnih je že dolgo znano, agregatno smo delovno aktivni zgolj 30 let svojega življenja, ves drugi čas pa smo vzdrževani. Kako ob enem najslabših razmerij urediti medgeneracijsko sodelovanje ter razumevanje pri takem zaostanku?

Osnove za medsebojno razumevanje in sporazumevanje

Problem je, kako kaj dobro zamišljenega tudi izpeljati. Strateško, projektno ali še kako drugače? Ob tem pa je pomembno, katere besede, definicije ter izkazana dejstva in podatki so podlaga za medsebojno razumevanje in sporazumevanje. Še vedno ne razlikujemo družbenega bruto produkta od bruto domačega produkta (BDP). In to celo vrhunski strokovnjaki, ki bodo v bližnji prihodnosti razsojali o tem, ali spoštujemo fiskalno (zlato) pravilo ali ne. O 'revščini' se sploh nismo sporazumeli ipd.

Dosedanje 'socialne' strategije so bile pripravljene dokaj nestrokovno in idealistično, s slabo določenimi in z neuskkljenimi glavnimi in vmesnimi cilji, pa tudi z nepopolno izmerjenimi izhodiščnimi stanji. To so bili sezname želja ali dobrih namer, ni pa bilo denarja zanje ali pa smo organizacijsko nismo bili sposobni, da bi jih uresničili, tudi koordinacij med resorji ni bilo. Opraviti imamo s pomembnimi razlikami že v metodi, ki je določena za pripravo posamezne strategije. Med družboslovnimi definicijami (Adam, FDV) in standardnimi, bolj trdimi metodami (Vlada, uredba 2007) je pomembna razlika.

Omenjena uredba iz leta 2007 zelo podrobno zavezuje k pripravi razvojnih dokumentov, ki imajo proračunski vpliv in določajo kot jedro merjenja in sporazumevanja statistična raziskovanja republike Slovenije, določena v ustreznem programu (LPRS). Šele nato se lahko uporabijo druga izkazana dejstva – možno je dodajanje, ne pa odvzemanje. Torej ne gre mimo statističnih podatkov, metod in definicij ter merjenj. Ta veljajo mednarodno in so svetovno javno dobro. Tako smo primerljivi doma in med seboj ter mednarodno. Še več, na tej podlagi določamo domače in mednarodne obveznosti in si določamo pravice, prage ter davke in prispevke (maastrichtski kriteriji so na primer večinoma statistični, fiskalno pravilo prav tako). Torej morajo vsi dejavniki, ki se ukvarjajo s problemi

dolgožive družbe in medgeneracijske solidarnosti najprej uporabiti uradne statistične podatke. Kako naj se brez tega pogovarjajo vlade in drugi v Bruslju, v OECD ali kje drugje?

To velja tudi za znanje in modrost civilnih organizacij in nevladnih organizacij, še bolj pa za predlagatelje razvojnih dokumentov. Torej je treba tudi med seniorji in njihovimi strokovnjaki razviti večjo stopnjo statistične pismenosti. Tudi zato, ker se in se bodo upokojeni seniorji vedno bolj ukvarjali s svojimi problemi, povezanimi s skupnimi in družbenimi problemi.

Uporaba teh standardov

Opisal bom pristop k projektu HELPS kot prikaz uporabe teh standardov. Seveda pa gre tudi za uporabo vrhunskih metod in razvoj analitskih sposobnosti. Javna uprava ima sicer neke vrste monopol nad pripravljanjem zakonskih osnov in razvojnih politik. Ocenjujem pa, da stvaram ni vedno kos. Tako zna veliko sicer dobro izobraženih uslužbencev ponoviti citate in politične razprave ter se sklicevati na koalicijske sporazume in pogodbe, kar pa je seveda premalo. Največkrat pa so ti dejavniki med seboj slabo povezani. OECD je predlagal oblikovanje posebne skupine pri vladi, ki bi delovala v vlogi povezovalca.

Zatakne se torej, ko je treba odgovoriti na klasična vprašanja: kaj, kdo, kje, kako, zakaj, po čem, s kom ipd. Primer: ali nismo porabili preveč časa za ugotovitev, da zdajšnja referendumsko zakonodaja v rokah različnih majhnih interesnih skupin v bistvu ubija državo. Zdaj, ko je izrekel nekaj tako pomembnega še prof. France Bučar, ki predlaga črtanje ustavnega člena, je verjetno jasno tudi nam. Ali ni bilo jasno takoj? Ni nujno, da za vsako temeljito reformo potrebujemo poprejšnjo krizo.

Uredimo torej definicije in podatke ter statistike o tem in določimo merljive glavne in vmesne cilje. Uredimo tudi pojem medgeneracijsko sodelovanje in definirajmo dolgoživo družbo.

Primeri: Kako doseči cilj, da bi popravili slab položaj in odnos med vzdrževanimi mladimi do 25. leta in aktivnimi med 26 in 55 leti ter upokojenimi – tudi vzdrževanimi prebivalci? Ali imamo ustrezne strategije in ali je ena dovolj? Se spomnimo Stockholmske zaveze (50 odstotkov zaposlenih v skupini stari med 55 in 64 let)? Ali pa zaveze, da bomo zmanjšali delež ljudi, ki živijo pod pragom tveganja dohodkovne revščine za 40 tisoč do leta 2015? Kako naj uresničimo napovedi iz koalicijskih pogodb o 70 tisoč novih delovnih mestih? Kaj naj naredimo za to, da bi svetovali seniorjem pri razpolaganju z lastnim premoženjem? Zakaj nimamo študije seniorji 2010, če imamo študijo mladina 2010?

Tomaž Banovec,

ZDUS, uvod v strokovni program 12. F3ŽO,

1. oktober 2012

od junija do
decembra 2012

Izkoristite posebno akcijo v našem domu v Rogoški Slatini

Ugodnosti za posameznike in skupine

- ▶ Brezplačna vstopnica za 3-urno kopanje v notranjih in zunanjih bazenih Rogoške riviere.
- ▶ Za organizirane skupine (pevski zbori, razne delavnice, folklorne skupine, športniki...), najmanj 15 oseb veljajo posebne cene - po dogovoru. Eni osebi nudimo brezplačno bivanje.
- ▶ **100% popust za enega otroka do pod 12 let** v sobi z dvema odraslima osebama (minimum dve noči!)

Za informacije in rezervacije:

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o. Izola
Tomažičeva ulica 10, 6310 Izola, Slovenija
Tel.: h.c. +386 (0)5 6607 000, Fax: +386 (0)5 6607 420
Rezervacije: +386 (0)5 6607 400
e-mail: rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

Nagradna igra
Izpolni in odreži ter
odloži v nabiralnik

Poštnina
plačana.
Pog. št.
101/6/12

*z Vami
in za Vas*

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o. Izola
Tomažičeva ulica 10

6310 Izola - Isola

Z Vami in za Vas

- ▶ Izjemna lega ob morju z urejeno sprehajalno potjo do mesta Izola
- ▶ Sodobno urejen hotel
- ▶ Notranji in zunanji bazen z ogrevano morskovo vodo in hotelska plaža
- ▶ Pestra kulinarčna ponudba
- ▶ Veliko dodatnih storitev

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o. Izola
 Tomažičeva ulica 10, 6310 Izola, Slovenija
 Tel.: h.c. +386 (0)5 6607 000, Fax: +386 (0)5 6607 420
 Rezervacije: +386 (0)5 6607 400
 e-mail: rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

Nagradna igra
Izpolni in odreži ter
odloži v nabiralnik

Izpolni, pošlji in zadeni nagrado

Če želite prejemati informacije o novostih oz. obvestila o naših posebnih ponudbah izpolnite naslednje podatke in podpišite soglasje.

Med vsemi pravilno izpolnjenimi, podpisanimi in prejetimi soglasji bomo vsak mesec izžrebali srečne nagrajence.

Nagrade:

1. Delfin hotel ZDUS d.o.o. Izola:
 - ▶ 1x **vikend paket**: polpenzion za eno osebo
 - ▶ 1x **kopanje za dve osebi** s kosilom
 - ▶ 1x **mornarska majica** z logotipom hotela
2. Počitniški dom Rogaška Slatina:
 - ▶ 1x **dvodnevno bivanje** za dve osebi

Seznam nagrajencev bo objavljen na spletni strani www.hotel-delfin.si. Nagrajenci bodo o nagradi obveščeni po pošti. Več o nagradni igri na www.hotel-delfin.si.

Izpolni podjetje

Številka:
 soglasja: ZDUS plus: 9/2012

Ime in priimek:	
<input type="text"/>	
Naslov: ulica, hišna številka	
<input type="text"/>	
Poštna številka, kraj:	Tel. ali GSM:
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Informacije želim prejemati:	
☐ po pošti na naslov:	
☐ po e-mailu na naslov:	
Soglasje za uporabo podatkov	
Soglašam, da podjetje pridobljene osebne podatke zbira, uporablja in obdeluje za lastne potrebe in za svoje marketinške aktivnosti. Pridobljene podatke bo podjetje uporabljalo in hranilo skladno z določili ZVOP - Zakona o varstvu osebnih podatkov.	
Kraj in datum	Podpis

Brezplačna oskrba starejših na domu

12. FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Problematika staranja prebivalstva v svetu sploh ni nova in je bila vidna že vse preteklo stoletje, vendar nanjo dolgo ni bil nihče pozoren. Od leta 1960 do danes se je v Evropi življenjsko pričakovanje prebivalstva povečalo kar za osem let, v naslednjih štiridesetih letih naj bi se povečalo ponovno za pet let.

Dolgoročno je najbolj kritično vprašanje natalitete. Ves čas je bilo govora le o prenaseljenosti in pomanjkanju kmetijskih zemljišč, nihče pa ni ugotovil vzroka zanjo. Spremembe so se pojavile na vseh kontinentih, pri ljudeh različnih ver in stopnje izobrazbe.

Evropa naj bi doživela višek prebivalstva okrog leta 2035. Že po upokojitvi t. i. baby boom generacije bo začelo primanjkovati delovne sile. V naši sosedni Avstriji se bo že v prihodnjih osmih letih domača aktivna delovna sila zmanjšala za 170 tisoč ljudi. Starejše osebe se torej poskuša zadržati čim dlje aktivne, zlasti so iskane izkušnje upokojenih specialistov in intelektualcev. Celo EU postavlja zahtevo svojim članicam (Lizbonski cilj), da naj bo vsaj polovica med 55 in 60 let še vedno zaposlenih. Slovenija komaj presega tretjinsko zaposlenost te kategorije prebivalstva.

Tudi Slovenija doživlja enak razvoj kot vsa Evropa. Število prebivalstva naj bi naraščalo le še do leta 2019, ko naj bi bilo v Sloveniji kakih 2,7 milijona prebivalcev. Sledilo naj bi postopno zmanjševanje. Leta 2060 naj bi bilo v Sloveniji približno desetino prebivalstva manj kot danes.

Še bolj alarmantno je padanje števila aktivnih prebivalcev. Že z naslednjim letom naj bi začelo število aktivnega prebivalstva upadati. Do leta 2060 naj bi se zmanjšalo približno za tretjino (na en milijon prebivalcev).

Problematika starejših oseb

Največji socialni problem bodo v bodočnosti starejši. Staranje prebivalstva pomeni večje število ljudi, ki ne morejo več poskrbeti zase in potrebujejo pomoč drugih pri opravljanju temeljnih dnevnih življenjskih opravil. Po različnih študijah se bo od leta 2010 do leta 2030 v Evropi število oseb v starostnem razponu od 65 do 79 let povečalo za tretjino, število oseb nad 80 let starosti pa skoraj za dve tretjini.

Slovenija ne ve, koliko oseb potrebuje dolgotrajno tujo po-

moč, še manj pa je poznano število oseb, ki nudijo potrebnim takšno pomoč. Na žalost nihče v Sloveniji doslej še ni našel za potrebno, da navedene podatke poišče. Slovenija ne sodeluje v mednarodni bazi podatkov o starejših v okviru projekta SHARE. Izpuščena je bila celo izjemna priložnost, da bi ob zadnjem opisu prebivalstva ugotovili število oskrbovalcev. Popis je zajemal le poznane podatke. Nekatere druge države so ob zadnjem popisu prebivalstva to priliko izkoristile, npr. Irska.

Po nekaterih ugotovitvah (Inštitut Antona Trstenjaka) v Sloveniji med osebami nad 60 let potrebuje občasno pomoč četrtnina, več pomoči desetina in vsega štirje odstotki starejših potrebujejo strokovno pomoč v domovih.

O zakonski ureditvi pomoči potrebnim starejšim osebam se v Sloveniji govori vsaj že 11 let, vendar do ustrezne rešitve še ni prišlo. Priprava Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, stoji.

Pomoč drugih oseb se lahko izvaja na domu ali v domovih za starejše. Pomoč na domu je bolj atraktivna, vendar omejena s finančnimi zmožnostmi starejših, države in zlasti občin, tako da se ne razvija glede na potrebe. Zadnja leta se celo zmanjšuje. Izvajajo jo strokovno usposobljene osebe, ki pa si v povprečju za en obisk ob delavnikih lahko privoščijo največ uro na dan. Zadnja leta se v Sloveniji pojavljajo tudi zasebna podjetja, vendar je njihov domet omejen, saj jih večina uporabnikov ni sposobna plačevati.

Razvoj domov za starejše je v Sloveniji mnogo uspešnejši, saj je poslovno atraktiven in tako nastaja vrsta zasebnih domov za starejše. Na žalost si večina upokojencev s povprečnimi pokojninami brez pomoči domačih ali občin, bivanja v domovih ne more privoščiti.

Od kakih 40 tisoč oseb, ki potrebujejo pomoč, jih je kar 18 tisoč v domovih za starejše, kakih 6 tisoč pa je deležnih pomoči na domu. Z drugimi se uradno ne ukvarja nihče, zanje skrbijo družinski člani in pa prostovoljci različnih humanitarnih organizacij.

Razmerje starejših oseb, ki uživajo oskrbo v domovih, in drugih, ki so deležni pomoči na domu, je v Sloveniji nenormalno, 3:1. V svetu velja kot normalno razmerje vsaj 1:4 (Avstrija). Celo Hrvaška dosega razmerje 1:1. Za razvitimi državami zaostajamo za približno 9 krat.

Brezplačna dolgotrajna oskrba

Poleg javne plačljive poklicne dolgotrajne nege poznamo tudi brezplačno dolgotrajno oskrbo, ki jo izvajajo prostovoljci. Prva je prevladujoča v nekdanjih socialističnih državah, brezplačna dolgotrajna oskrba pa prevladuje v zahodnoevropskih državah. Obe vrsti pomoči se dopolnjujeta.

Zelo pomembno pa je zagotavljanje normalnih pogojev dela in življenja prostovoljnih oskrbovalcev. To so zlasti: izobraževanje, pokrivanje stroškov njihovega prevoza do oskrbovanca, skrb za njihovo telesno in duševno zdravje, zagotavljanje ustreznega časa za oddih in dopust, skrb zanje po zaključku obveznosti in drugo. Pogosto so oskrbovalci mlade osebe, ki skrbijo za pomoči potrebne starše, stare starše ali brate ali sestre. Tudi do njih mora država pokazati ustrezen odnos in jim nuditi pomoč pri usposobitvi za kasnejše življenje. Teh pogojev oskrbovalcem Slovenija ne omogoča.

EUROCARERS

Pri nas poznamo poleg domov za starejše le pomoč in nego na domu s strani socialnih služb. Status družinskega pomočnika je zaradi velike restriktivnosti omejen na majhno število oseb in je zanje neatraktiven. V zadnjem času se pojavljajo tudi podjetja, ki jih sofinancirata MDDSZ in Evropski socialni sklad. Delujejo tržno.

Pomoč starejšim pa nudijo tudi različne humanitarne organizacije, npr. Zveza društev upokoјencev Slovenije, vendar brez družbene pomoči in podpore oskrbovalcem.

Brezplačno oskrbo na domu podpira in pospešuje mednarodna organizacija EUROCARERS, ki je zasnovana na pogojih tržnega delovanja zahodnoevropske družbe. To je v nasprotju s še vedno prevladujočim sistemom strogega in dragega državnega urejanja socialnega varstva v Sloveniji.

EUROCARERS zagovarja zadrževanje starejših ter drugih oskrbe in varstva potrebnih oseb, čim dlje v domačem okolju, kar pomeni zanje psihično ugodje in prijetno počutje v domačem okolju, istočasno pa zmanjšuje potrebo po selitvi teh oseb v javne ali zasebne institucije. Zadrževanje teh oseb v domači oskrbi je tudi mnogo manjše stroške za državo, kar posebej v sedanjem času, ni nepomembno. V večini držav, tudi v Sloveniji, je vrednost brezplačne pomoči višja od stroškov države.

Po EUROCARERS je oskrbovalec (carer) oseba, ki daje brezplačno pomoč in podporo partnerju, otroku, sorodniku ali sosedu, ki ne more skrbeti zase brez njihove pomoči. To je lahko zaradi starosti, fizične ali mentalne bolezni, zasvojenosti ali nesposobnosti. Izjemoma je oskrbovalec tudi mlajša oseba, celo otrok, ki skrbi za člane svoje družine.

Organizacija podpira razvoj skrbniških organizacij, skrbi za enotno delovanje na evropskem nivoju, poskuša vplivati na delovanje politik na nacionalnem in EU nivoju, promovira po-

men skrbnikov, širjenje izkušenj in dobre prakse, izkušnje v raziskovanju in posredovanje informacij o dogajanjih v okviru politik EU.

EUROCARERS podpira neformalno skrb za osebe, ki potrebujejo zunanjo pomoč. Deluje na podlagi desetih načel, ki so osnova njenega dela: priznavanje, socialna vključenost, enake možnosti, izbira delovanja, informacije, podpore skrbnikom, počitek, kompatibilnost skrbstva in zaposlitve, priznavanje zaščite zdravja in varstva skrbnikov ter finančna varnost.

Članice EUROCARERS so vse članice EU, tudi Slovenija. Organizacija tesno sodeluje z različnimi evropskimi organi, zlasti z Evropskim parlamentom preko parlamentarne interesne skupine o brezplačnem oskrbovanju potrebnih oseb.

Predlogi za uspešnejšo organizacijo dolgotrajne oskrbe

- Za uspešno delovanje brezplačne dolgotrajne oskrbe v Sloveniji je potrebno zagotoviti minimalne pogoje dela in pokrivanja materialnih stroškov oskrbovalcem in njihovim organizacijam kot to obstoja v večini držav EU.
- Ločeno obravnavanje javne plačljive in brezplačne dolgotrajne oskrbe je za družbo in uporabnike škodljivo, zato predlagamo enotno obravnavo obeh vrst dolgotrajne oskrbe, kjer bi vsaka prevzela obveznosti, za katere je najbolj primerna, vse to v cilju čim uspešnejše in za družbo najcenejše dolgotrajne oskrbe starejšega prebivalstva, ki to potrebuje.
- Potrebno je poudariti, da vprašanje dolgotrajne oskrbe doma postaja v Evropi vse bolj aktualno. Zato je umestna ustanovitev enotne organizacije, ki bi povezala vse institucije v državi za organizacijo in pospeševanje dolgotrajne oskrbe. Enotna organizacija v posamezni državi ima podporo tudi v EU.

V okviru humanitarnih organizacij, zlasti ZDUS in ustreznih ministrstev (MDDSZ, MZ) je potrebno sprožiti razpravo, ali smo v Sloveniji sposobni organizirati enotno humanitarno organizacijo samo za pospeševanje brezplačne nege na domu. Lahko bi se ukvarjala z oskrbo potrebnih oseb doma in tesno sodelovala z organizacijo EUROCARERS. Podobne zamisli lahko vključuje tudi Zakon o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, katerega sprejem država že nekaj let nerazumljivo odlašala.

*doc. dr. Samo Zupančič,
EUROCARERS in ZDUS,
uvod v strokovni program 12. F3ŽO,
1. oktober 2012*

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Na oddih med tednom v Thermano

(4. 11. - 21. 12. 2012)

Hotel Zdravilišče Laško ****

Wellness Park Laško ****Superior

2. osebi podarimo
50 % popusta!

Prva oseba že od 53,55 € na dan
Druga oseba že od 26,80 € na dan

Cena velja po osebi v dvoposteljni sobi v Hotelu Zdravilišče Laško****. Ceni veljata za imetnike Zlate kartice Thermana Cluba v hotelu Zdravilišče Laško****. Minimalno bivanje 2 noči. Ponudba velja za bivanje od nedelje do petka.

Program vsebuje:

- Bivanje v dvoposteljni sobi standard,
- polpenzion,
- neomejeno kopanje v hotelih Wellness Park in Zdravilišče Laško,
- vstop v fitness,
- uporaba kopalnega plašča,
- wireless internet v sobi,
- darilni bon v vrednosti 10€ za koriščenje wellness ali zdravstvenih storitev,
- program animacije, sprostitve in rekreacije.

UGODNOST!!!
Ob rezervaciji prišepnite geslo ZDUS PLUS
in bivate v enoposteljni sobi brez doplačila
v terminu med 4.11.-21.12.2012!

Thermanina Božična pravljica
(21.12. - 28.12.2012) prinaša
popolno razvajanje po polovični
ceni za drugo osebo ter bogat
praznični program!
Rezerviraj zdaj!

Uspešni koraki k aktivnemu državljanstvu

Nevladne organizacije so pomemben del družbe. Spodbujajo in krepijo civilni in socialni dialog, kar je eden od strateških ciljev EU, ki zato tudi sofinancira projekte s tega področja.

Štiri partnerske organizacije starejših. Leta 2010 so štiri partnerske organizacije starejših, ki skupaj štejejo več kot 240 tisoč članov - Zveza društev upokojencev Slovenije, Zveza klubov upokojencev MNZ Maksa Perca, Društvo upokojencev MORS in Društvo seniorjev Slovenije - sooblikovale projekt Starejši za skladen razvoj dolgožive družbe s podprojekti:

- razvijati civilni in socialni dialog in zagovorništvo,
- zagotavljati podporo nevladnim organizacijam,
- krepiti vlogo nevladnih organizacij,
- osveščati javnost o vlogi nevladnih organizacij ter
- uspešno in učinkovito upravljati projekt.

Projekt je bil končan konec letošnjega septembra.

Udeleženci v projektu so ocenili, da so uresničili cilje, zato so se odločili, da se prijavijo tudi na letošnji javni razpis za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2012 do 2014. Razpis je objavilo ministrstvo za pravosodje in javno upravo in povabilo kandidate, da pridobijo evropska sredstva. V partnerstvo so pristopili pokrajinske zveze društev upokojencev zgornje Podravje, Gorenjske, Celja in Društvo upokojenih pedagoških delavcev Slovenije.

Rezultati prvega leta. Rezultati prvega leta uresničevanja projekta so ugodni. V prizadevanjih za razvoj civilnega in socialnega dialoga in zagovorništva smo:

- poskušali vplivati na kakovost zakonov;
- dali pobudo za spremembo enajstih zakonov;
- pripravili amandmaje k sedmim zakonom;
- sodelovali pri pripravi šestih nacionalnih programov;
- obravnavali devetnajstih zakonov v javni obravnavi;
- aktivno sodelovali v referendumih o dveh zakonih;
- bili nosilci priprave osnutka zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo;
- pripravili osnutek novega volilnega zakona;
- krepili sodelovanje med lokalnimi in državnimi načrtovalci razvoja in samopomočnimi organizacijami starejših;
- zvedli sedemnajst okroglih miz v trinajstih pokrajinah;

- izvedli štiri okrogle mize o zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo;
- poskušali okrepiti povezanost poslancev s prebivalci in njihovo odgovornost pri sprejemanju odločitev;
- spodbujali poslance in poslanske skupine, da so odprle poslanske pisarne, in jih pri tem spremljali. Vsak teden smo smo preverjali, katere poslanske pisarne že delujejo in katere še ne ter o tem obveščali javnost. Ugotovili smo, da je čas od volitev novega sklica do začetka dela poslanskih pisarn predolg in da poslanci posledično ne omogočajo volivcem, da bi jih ti obiskovali. Skoraj petina poslancev še vedno nima poslanske pisarne;
- poslanskim skupinam (razen eni, ki se ni hotela srečati z nami) smo predstavili projekt in cilje;
- pred volitvami v državni zbor leta 2011 smo stopili v stik z večino kandidatov za poslance v državni zbor in jih seznanili z našimi predlogi in problemi;
- organizirali smo tedenske obiske poslancev v njihovih poslanskih pisarnah, ki hkrati pomenijo pritisk nanje in podporo ter i dosegli, da se poslanci bolj zavedajo problemov in v parlamentu odločajo po lastni vesti in ne po diktatu strank. Opravili smo 158 obiskov. Pri organizaciji smo naleteli na težave, saj nekateri poslanci »niso imeli časa« za nas, težave pa so se pojavile tudi pri naših obiskovalcih, ki se še niso vsi zavedali potrebe po stalnih stikih s poslanci;
- spremljali delo poslancev v parlamentu (glasovanja, poslanska vprašanja) in preverjali, ali so izpolnili obljube, ki so jih dali v poslanskih pisarnah;
- obveščali javnost o naših ugotovitvah;
- oblikovali smo močno notranjo organizacijsko strukturo, ki neprestano bedi nad delom poslancev;
- oblikovali trinajst pokrajinski ekspertnih skupin, v katerih upokojeni eksperti z različnih področij:
 - spremljajo delo parlamenta in poslancev,
 - pripravljajo stališča do posameznih vprašanj in
 - usposablajo člane upokojenskih organizacij za komuniciranje s poslanci in jim pomagajo pri oblikovanju vprašanj in zahtev za poslance;

- v partnerskih organizacijah okrepili zavest o pomenu skupnega nastopanja civilne družbe in motiviranju članstva za obiske pri poslancih. Neposredno smo stopili v stik s predsedniki 505 društev in 10 klubov ter na različnih srečanjih z vsaj 10 tisoč člani.

Servisne podpore. V okviru projektnega cilja zagotavljanje servisne podpore nevladnim organizacijam smo:

- razvili sodobni spletni portal <http://www.mreza-starejsi.si/>, ki je na voljo članstvu in partnerskim organizacijam in
- izobrazili 29 članov za usposabljanje upokojujencev na področju informatike, ki so na 32 tečajih usposobili 254 tečajnikov.

Krepitev vloge nevladnih organizacij. V okviru tega projektnega cilja smo:

- pripravili posvet o humanitarnem delu starejših za starejše v Sloveniji, ki se ga je udeležilo več kot 100 članov različnih nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s starejšimi,
- dvanajst humanitarnih nevladnih organizacij je podpisalo skupno listino o sodelovanju pri skrbi za kakovost življenja starejših,
- pripravili posvet Naredimo korak naprej o sodelovanje nevladnih organizacij in javnih služb v lokalnih skupnostih pri pomoči starejšim, na katerem je sodelovalo 48 udeležencev,
- pripravili posvet Državljeni za boljšo družbo, ki se ga je udeležilo 69 starejših,

- pripravili posvet o volilnih sistemih, ki se ga je udeležilo 68 starejših.

Osveščanje o vlogi nevladnih organizacij. Za ciljno skupino smo izbrali gospodarstvo in pripravili dve srečanja:

- na Primorskem smo se pridružili pobudi Nič kilometrov – z mize na njivo in na posvetu s pridelovalci, prodajalci in porabniki doma pridelane hrane sodelovali kot babice in dedki – promotorji zdrave prehrane ter
- v Pomurju smo pripravili enak posvet z naslovom Kupujmo domače pridelke.

Sklep. Naš skupen cilj ostaja krepitev civilne družbe, ki naj s svojo dejavnostjo pripomore k razvoju državljanom prijazne države.

Mateja Kožuh Novak,

vodja projekta Starejši za skladni razvoj dolgožive družbe in predsednica ZDUS

Dodatne informacije

Za dodatne informacije pokličite koordinatorko projekta Anjo Šonc, tel. 01/519 51 45.

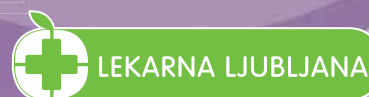
Oglejte si tudi našo spletno stran: www.mreza-starejsi.si.

Ob nakupu enega izdelka prejmete drugi enak izdelek GRATIS.

1+1 GRATIS

Akcija velja za imetnike Kartice zvestobe do 14. 11. 2012 oz. do prodaje zalog in velja zgolj za izdelke: Sklepin Lekarna Ljubljana, Spirulina Lekarna Ljubljana, Naturastatin Lekarna Ljubljana, Normaprost Lekarna Ljubljana in Menopavza Lekarna Ljubljana. Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano. Ne velja v Lekarna24ur.com.

LEKARNA LJUBLJANA

zvesta vašemu zdravju

Pomoč na domu in v domovih

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva prihaja v parlamentarni postopek z dveletno zamudo, zato naj opozorim na pomanjkljivosti in navedem nekaj predlogov za pomoč starejšim na domu ali v institucionalnem varstvu. Kakih 80 do 85 odstotkov starejših sami skrbi zase in na različne načine pomagajo še drugim. S tem prispevajo h kakovosti življenja v družini in družbi in so pomemben element medgeneracijskega sodelovanja in sožitja. Del starejših, ki zaradi bolezni in starostne izčrpanosti potrebuje različne oblike pomoči, pa pričakuje humano in svojim potrebam prilagojeno pomoč družine in socialne države. Kot del Evrope moramo tudi spoštovati določila Evropske listine o pravicah in odgovornosti do starejših, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo.

Pomoč na domu in domsko varstvo. Večina tako mlajših, kot tudi starejših želi živeti v okolju, ki ga sooblikujemo in smo ga sooblikovali, zato je toliko pomembnejša organizacija več oblik pomoči doma.

Pri nas je pomoč na domu premalo razvita in močno zaostajamo za Evropo. V Sloveniji je pomoči na domu deležnih 5.800 starejših, kar je trikrat manj kot je starejših v institucionalnem varstvu. V Evropi je to razmerje devetkrat višje od našega, v Avstriji pa kar 12-krat!

Predlog nacionalnega programa do leta 2020 predvideva, da bo pomoči na domu deležnih 16 tisoč starejših, kar pa bo težko doseči, a bomo še vedno močno zaostajali za Evropo.

Različne oblike pomoči, kot so pomoč v dnevni centrih, pomoč na daljavo in druge alternativne bivalne oblike bi lahko bistveno zmanjšale pritisk na institucionalno varstvo in tudi pomembno pomagale družinam (srednji generaciji), ki skrbi za svoje pomoči potrebne svojce. Najbolj razširjena oblika pomoči starejšim pri nas je bivanje starejših v domovih upokojencev. Tu po številu postelj presegamo predvidevanja in celo razvito Evropo. (To ni pohvala, je prej opozorilo). V domovih upokojencev imamo 19.816 mest, kar zadošča za pet odstotkov starejših. Zavodi so v lasti države, nekaj objekti pa je dano v najem in v koncesijo.

Pri delu domov se srečujemo s težav, ki jih bom skušal razporediti v tri sklope.

• **Mreža.** Postelj je dovolj, a jih je ponekod preveč, drugod pa premalo.

Ni pa dovolj ustreznih mest za zahtevnejše oblike pomoči. Struktura potreb v domovih se hitro spreminja, vse več je starejših, ki potrebujejo zahtevnejše oblike nege in varstva. Teh je že več kot polovica, ponekod že skoraj tri četrtine. Domovi se hitro spreminjajo v negovalne institucije.

V strateških dokumentih 2005 do 2010 je zapisano, da bo v

vsaki regijski bolnišnici negovalni oddelek; teh v bolnišnicah ni, so pa v domovih upokojencev. Veliko je sprejemov v domove neposredno iz bolnišnic, kar zahteva nove rešitve. Mreža mora zagotoviti kakovostno uvajanje zahtevnejših oblik, to pa pomeni sodoben način organizacije, ustrezno kadrovsko zasedenost in seveda primerno ceno.

Poseben izziv je oskrba dementnih starejših, saj njihovo število hitro narašča. Potrebe presegajo možnosti, vsi domovi pa zanje tudi nimajo ustreznih možnosti. Pri oblikovanju minimalnih tehničnih pogojev bo zato potrebno dementnim starejšim nameniti bistveno več pozornosti.

• **Cenovna dostopnost.** Cene storitev v domovih upokojencev, ki so v javni mreži, so sestavljene iz dveh delov:

- ZZVS vsem zavodom v javni mreži plačuje storitve zdravstvene nege, delež teh plačil pa pada in je tako pretežna večina domov na področju zdravstvene nege v izgubi.

- Socialni, samoplačniški del cene se oblikuje na podlagi meril, ki jih določa MDDS. Izhodiščna cena se oblikuje na podlagi starih tehničnih možnosti, in to za dvoposteljne sobe brez balkona in kopalnice. Dodatek za oskrbo 2, 3a in 3b se oblikuje na podlagi dodatka za strežbo in nego, in vse, kar presega predvidene storitve, so tako imenovane nadstandardne in dodatne storitve ali cene, cene za oskrbo 4 pa so določene posebej.

Med zavodi v javni lasti in med koncesionarji je razlika v tem, da koncesionarjem priznavajo v ceni t. i. stroške kapitala. Prav tako je v zavodih, ki imajo domove v najemu, in se jim v ceni priznavajo stroški najemnine.

Razlike med cenami so nerazumljivo velike že za oskrbo 1 in so na dan razlikujejo od 14,99 do 26,96 evra ali na mesec od 450 do 809 evrov; za oskrbo 4 pa na dan od 21,64 do 38,47 evra ali na mesec od 650 do 1145 evrov.

Če dodamo še t. i. cene nadstandardnih storitev, je zmeda popolna.

Skrajni čas je, da MDDS, ki odobrava cene, posodobi pravilnik, uskladi cenovne in tehnične standarde in da v javno obravnavo neobjavljeni pravilnik o podrobnejših standardih za posamezne vrste oskrbe in merila za razvrščanje uporabnikov v posamezne vrste storitev za področje institucionalnega varstva. V dogovoru med ministrstvom za zdravje in ministrstvom za delo, družino in socialo je potreben jasen dogovor o obsegu in cenah storitev. Pričakujemo temeljit pregled! Pa še to: veliko stanovalcev nima dovolj denarja, zato zanje doplačujejo svojci ali lokalna skupnost. Varčevalni ukrepi, odprava različnih dodatkov (varstveni dodatek, prispevek za dodatno zdravstveno zavarovanje) so že povzročili poslabšanje materialnega položaja tudi svojcev in so že

primeri, ko stanovalci odhajajo iz domov upokojencev, nihče pa se ne vpraša, kako bodo poslej ti starejši živeli.

• **Kakovost.** Večina domov posluje skladno z metodami dela tretje generacije, kar poenostavljeno pomeni, da so stanovalci v vlogi tistih stanovalcev, za katere vodstvo in osebje poskrbi za vse. Ta zastareli koncept odpravljajo domovi četrte generacije, v katerih je v ospredju aktivna vloga stanovalcev. In če smo že v letu aktivnega staranja, je čas za temeljite spremembe. Treba si je prizadevati za izobraževanje zaposlenih, pa tudi za sodelovanje stanovalcev in njihovih svojcev. Marsikaj je mogoče narediti tudi v zdajšnjih tehničnih možnostih.

Minimalni standardi, ki jih predpisuje MDDS, morajo zagotoviti možnosti za uveljavljanje sodobnih oblik bivanja, zato je treba sprejeti nov pravilnik s podrobnejšimi standardi za posamezne vrste oskrbe.

Delo z dementnimi osebami zahteva uvajanje novih metod. Preučiti in urediti je treba sistem zastopništva in zagovorništva, statusno urediti položaj povečane nege, status negovalnih oddelkov in v domovih, pa tudi širše urediti problematiko paliativne oskrbe.

Kakovost življenja in dela bi lahko bistveno povečali že z odprtjem vrat organiziranemu prostovoljstvu. Za to pa je treba rešiti nekatera statusna vprašanja. Izkušnje v tujini in doma dokazujejo, da je z aktivnejšo vlogo stanovalcev, svojcev, predstavnikov civilne družbe (ZDUS) v organih odločanja mogoče vplivati na odpravljanje napak in pomanjkljivosti.

Namen kritičnega odnosa do razmer je odstranjevati ovire, spodbujati dobre rešitve in uvajati novo filozofijo. V praksi je kar nekaj dobrih rešitev. Gospodinjске skupnosti so že vzorčen primer dobre prakse.

Celovit odnos bo povečal kakovost, zato bi moral manjkajoči zakon o dolgotrajni oskrbi hitro spraviti mimo ovir. Zakon bi moral zagotoviti podporo družini in vsem, ki skrbijo za starejše, ki sami ne morejo skrbeti zase. Aktivno staranje zahteva večjo vključenost vseh v zdravo in kakovostno preživljanje starosti.

*Iz razprave predstavnika ZDUS Alda Ternovca
v državnem zboru 2. oktobra 2012
ob svetovnem dnevu starejših*

Revija ZPIZ in ZDUS **Vzajemnost je vaša!**

Nagradni izlet za društvo, ki bo pridobilo največ naročnikov revije Vzajemnost

Revijo Vzajemnost dobro poznate in upamo, da ste z njo zadovoljni, kot je tudi večina njenih naročnikov. To nam ne nazadnje potrjuje dejstvo, da največ novih naročnikov pridobijo stari naročniki in da trajanje naročniškega razmerja po naši anketi in razpoložljivih podatkih traja več kot pet let.

Nove naročnike revije so pridobivala tudi društva upokojencev.

Letos smo se odločili, da bomo društvo, ki bo pridobilo največ naročnikov, posebej nagradili.

Društvo, ki bo do konca meseca novembra pridobilo največ naročnikov Vzajemnosti, bo za nagrado dobilo enodnevni avtobusni izlet. Minimalno zmagovalno število novih naročnikov mora biti vsaj 20.

Izlet bomo organizirali v letošnjem decembru.

Na izlet bo društvo po svoji izbiri povabilo 50 svojih članov.

Sporočite nam imena vaših članov, ki se naročajo na Vzajemnost.

Iz naročila mora biti razvidno tudi ime društva, ki ga naroča.

Revijo in položnico za plačilo naročnine bodo novi naročniki dobili tako po prejemu naročila.

Za naročila in informacije pokličite na tel.: **01 530 78 44**

Dopisovanje med DeSUS in ZDUS o Zujf

Pismo ZDUS poslanski skupini DeSUS

Zujf je povzročil veliko negotovanja med upokojenci, marsikoga pa je spravil v hudo stisko. Mnogi starejši so prizadeti, saj ukrepi kažejo nespoštovanje do slovenskih seniorjev, ki smo zgradili visoko socialno državo, ki je veliko bolj zadovoljevala potrebe ljudi kot zdajšnja država. Od vas, spoštovane poslanke in poslanci DeSUS, ki ste v večini naši vrstniki in trdite, da zagovarjate naše interese, pričakujemo, da boste vedno in povsod stopili v bran države, ki smo jo gradili skupaj.

Kot so nas obvestili, poslanska skupina SD vnovič vlaga v postopek za sprejem predlog zakona za spremembo zakona o uravnoveženju javnih financ.

Sklicujemo se na nedavni dogovor o sodelovanju, zato starejši pričakujemo od poslancev DeSUS, da boste podprli ta zakon in ne predloga vlade RS, ki popravlja krivico samo tistim, ki so v pokojninski sklad vplačevali v drugih republikah Jugoslavije.

Opozarjamo, da argument predsednika stranke g. Erjavca, ki ga je dal predstavnikom veteranskih organizacij, da zakona ne morete podpreti, ker ste zavezani koalicijski pogodbi, za nas ni sprejemljiv, saj vaša stranka v preteklosti ni spoštovala koalicijske pogodbe pri strateško bolj pomembnih zakonih, kot je Zujf 1. Ker trdite, da zastopate v parlamentu starejše, mora v vaši stranki interes starejših preseči strankarske interese.

*dr. Mateja Kožuh Novak, predsednica
Ljubljana, 15. 10. 2012*

Odgovor poslanske skupine DeSUS ZDUS

V PS DeSUS smo prejeli veliko odzivov upokojencev na določbe 143. čl. zakona za uravnoveženje javnih financ (Zujf). Iz njihovih pisem je bilo mogoče razbrati, da so razočarani in prizadeti, a večinoma so se hkrati tudi zavedali, da je naša država v globoki gospodarski krizi, zaradi česar so potrebni resni, včasih celo skrajni ukrepi.

Kar zadeva Zujf, smo v PS DeSUS soglašali, da se lahko poseže v privilegirane pokojnine, ki niso posledica plačanih prispevkov in minulega dela, so pa nadpovprečne. Varčevanje naj bi se namreč dotaknilo vseh, izjema so le socialno ogroženi. Država s takšnimi ukrepi stabilizira javne finance in zagotavlja finančno vzdržnost pokojninskega sistema, da bo tudi v prihodnje omogočeno zagotavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter njihovo izplačevanje iz pokojninske blagajne.

V PS DeSUS se zavedamo, da so bile s 143. členom dejansko storjene krivice tistim, katerih pokojnine temeljijo na vplačanih prispevkih, zaradi česar se zavzemamo za popravek teh nepravilnosti. Smo pa tudi od pristojnega ministrstva zahtevali, da opravi analizo učinkov 143. čl. Zujf, njene rezultate pa pričakujemo v prihodnjih dneh.

Zujf smo v PS DeSUS podprli še z avtorjevo željo, in sicer zato, ker bremena reševanja krize, v kateri smo se znašli, ne moremo in ne smemo v celoti preložiti na prihodnje generacije. Trdno smo prepričani, da je potrebna solidarnost tudi do mladih. Le tako bodo lahko solidarnost prepoznali kot vrednoto in Slovenija bo imela možnost, da iz krize izide kot še vedno socialna država, v kateri bodo zaščitene najranjlivejše kategorije prebivalstva.

Vašo trditev o izjavi predstavnika stranke DeSUS, da predloga opozicijske stranke ne moremo podpreti, ker smo zavezani koalicijski pogodbi, pa spričo navedenih dejstev v celoti zanikamo. Očitki o kršenju koalicijske pogodbe v preteklosti so nesmiselni in popolnoma neprimerni. Ob tem pa vas še sprašujemo, kateri zakoni pa so strateško bolj pomembni kot zakoni, s katerimi rešujemo državo iz primeža gospodarske krize in od katerih je odvisna prihodnost Slovenije?

Ob tem bi želeli povedati še, da smo članice in člani PS DeSUS večinoma res vaši vrstniki, zato stiske, tegobe in interese upokojencev zelo dobro poznamo ter jih tudi dejansko zagovarjamo. Venomer smo se pripravljeno postaviti v bran naši državi. Ne le z avtorjevo željo, ki smo jo gradili, temveč tudi zaradi naših otrok in vnukov, ki jim jo zapuščamo.

Dogovor o sodelovanju podpiramo in spoštujemo, vendar ne v primeru, ko sodelovanje pomeni delovanje po pričakovanih drugega. Sprašujemo se, kakšni interesi vodijo ZDUS, da s PS DeSUS nikakor ne morete najti skupnega jezika, pa čeprav si oboji prizadevamo za dobro upokojencev in socialno najšibkejših.

*Franc Jurša, vodja
Ljubljana, 15. 10. 2012*

Kako so glasovali poslanci

Glasovanja o zakonu o spremembi zakona za uravnoteženje javnih financ se je 23. oktobra 2012 udeležilo 87 poslancev. Za spremembo zakona, ki je oškodoval 26 tisoč upokoјencev, je glasovalo 37 poslancev državnega zbora, proti pa je bilo 48 poslancev.

Italijanska in madžarska narodna skupnost

Proti:

Roberto Battelli

Ni glasoval:

László Göncz

DeSUS

Proti:

Ivan Hršak, Jana Jenko, Franc Jurša in Marija Plevčak

Ni glasovala:

Marjana Kotnik Poropat

Državlјanska lista

Proti:

Rihard Braniselj, Katarina Hočevār, Polonca Komar, Truda Pepelnik, Bojan Starman, Kristina Valenčič in Gregor Virant

Pozitivna Slovenija

Ni glasovala:

Melita Župevc

Nova Slovenija

Proti:

Iva Dimic, Jožef Horvat, Matej Tonin in Janez Vasle

SD

Ni glasoval:

Pahor Borut

SDS

Proti:

Franc Breznik, Ivan Grill, Branko Grims, Robert Hrovat, Eva Irgl, Alenka Jeraj, Jožef Jerovšek, Alenka Koren Gomboc, Danijel Krivec, Zvonko Lah, Tomaž Lisec, Dragutin Mate, Janja Napast, Damjana Petavar Dobovšek, Ivan Pišek, Marko Pogačnik, Marijan Pojbič, Mateja Pučnik, Sonja Ramšak, Andrej Šircelj, Patricija Šulin, Jože Tanko, Irena Tavčar, Štefan Tisel in Romana Tomc

SLS

Proti:

Jasmina Opec, Jakob Presečnik, Mihael Prevc, Franc Pukšič, Janez Ribič in Roman Žveglič

Samostojna poslanska skupina

Proti:

Branko Marinič

Ni glasoval:

Ivan Simčič

S terena

Vlada stiska socialne partnerje

V času, ko je vlada določala predloge zakonov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, delovnih razmerjih in o urejanju trga dela ter jih poslala v državni zbor, je bila v prostorih Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS) tiskovna konferenca, na kateri so ob predstavnikih ZDUS sodelovali še Zveza klubov upokojenih delavcev MNZ Slovenije, Združenje Sever, Zveza veteranov vojne za Slovenijo in društvo upokojencev MO.

Zveza društev upokojencev Slovenije soglaša, da je pokojninska reforma potrebna. Prepričana je, da je pokojnina pravica, ki je nastala na podlagi dela in plačanih prispevkov, to načelo pa mora biti dosledno upoštevano v sistemskih rešitvah. Pokojninski sistem mora po mnenju ZDUS tudi v prihodnje temeljiti na medgeneracijski solidarnosti in vzajemnosti.

Še vedno je sporen 143. čl. zakona za uravnoteženje javnih financ (Zujf). »Vlada je obljubila, da bo jeseni poslala v državni zbor novelo zakona za uravnoteženje javnih financ (Zujf) predvsem zaradi določb 143. čl., ki je znižal pokojnino nekaj več kot 26 tisoč upokojencem. Jesen je tu, vlada pa,« se je uvodoma vprašala Anka Tominšek, predsednica ZDUS dr. Mateje Kožuh Novak pa je povedala, da so se prav zaradi spornih določb 143. čl. zakona za uravnoteženje javnih financ, ki je znižal pokojnino nekaj več kot 26 tisoč upokojencem, povezali s številnimi organizacijami, ki si skupaj prizadevajo za popravilo storjenih krivic. ZDUS, Zveza klubov upokojenih delavcev MNZ Slovenije, Združenje Sever, Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Društvo upokojencev MO so sklenili, da bodo pomagali članstvu.

Kožuh Novakova je v nadaljevanju izrekla pričakovanje, da bo predsednik DL Gregor Virant držal besedo in podprl novelo Zujf, ki jo je za popravilo 143. čl. vložila poslanska skupina SD, če vlada ne bi pripravila popravkov zakona. Pričakuje tudi, da bo novelo zakona podprl tudi DeSUS.

Mnenje upokojenih delavcev MNZ. Na sporno ureditev v omenjenem čl. je opozoril tudi predsednik Zveze klubov upokojenih delavcev MNZ Slovenije Niko Jurišič. Vprašal se je, ali bodo vsi ti upokojenci še enkrat upokojeni in ali bodo to sploh še pokojnine

ali pa bo socialni transferi. Vlada bo po njegovih besedah lahko kadarkoli posegla v pokojninsko blagajno in iz nje izvzela posamezne skupine upokojencev ter izplačevanje dela pokojnin prenesla na posamezna ministrstva.

Mnenje Združenja Sever. Predsednik Združenja Sever Miha Molan je opozoril, da Zujf selektivno obravnava vojne veterane, kar ni sprejemljivo. Opozoril je še na določbe 99. do 104. čl. Zujf, ki posegajo v pravice veteranov, pri čemer veljajo po njegovem mnenju nerazumljive izjeme glede pravice vojnih veteranov do plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja iz proračuna. Molan je pozdravil novelo, ki sta jo za odpravo zmanjšanja teh pravic vložili opozicijski Pozitivna Slovenija in SD.

Pomoč varuhinje človekovih pravic. Kot je dejal podpredsednik ZDUS Anton Donko, so s pomočjo varuhinje človekovih pravic sprožili ustavno presojo 143. čl. Zujf, zdaj pa želijo, da bi ustavno sodišče o tem čim prej odločilo. Poleg tega so članstvu pomagali z zahtevki za povračilo neupravičeno odzete dela pokojnine. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je naknadno izdal ugotovitevne odločbe o zmanjšanju pokojnin, na katere so se lahko prizadeti pritožili.

Po Donkovih besedah so nekateri že dobili odločbo ZPIZ na pritožbo, zdaj pa imajo 30 dni časa, da vložijo tožbe na delovno in socialno sodišče. Prizadetim upokojencem v omenjenih svetujejo, da ne glede na odločitev ustavnega sodišča izkoristijo vse pravne poti.

Pokojninska reforma je potrebna, vendar ... Vladni predlog po mnenju komisije ZDUS za pokojninsko politiko temelji na istih izhodiščih kot lani zavrnjena reforma, razlikuje pa se v tistih rešitvah, ki so se pokazale kot najbolj sporne v dialogu s socialnimi partnerji in pri sprejemanju zakona. Kot je na novinarski konferenci dejala predsednica komisije Anka Tominšek, pozivajo vse udeležence oblikovanja in sprejemanja nove reforme, da »v strpnem dialogu poiščejo rešitve, ki bodo v interesu celotne družbe in ne le posameznih skupin ali lobijev«.

Tominškova je poudarila dva temeljna cilja pokojninske reforme, to pa sta dolgoročna finančno vzdržnost pokojninske blagajne in dostojne, se pravi, primerne pokojnine. Najpomembnejša zahteva ZDUS je po njenih besedah vzdržen prvi pokojninski steber, ki je tudi najbolj pravičen in zagotavlja solidarnost. Poleg tega je menila, da mora temeljno izhodišče za vse generacije ostati to, da je pokojnina pravica, ki je nastala na podlagi dela.

Komisija je po njenih besedah nasprotovala rešitvam, ki bi bile prvi zametek spreminjanja zdajšnjega sistema v sistem navideznih pokojninskih računov, ki pa ne temelji na medgeneracijski solidarnosti. Za ZDUS je sprejemljiv pogoj za upokojitev 40 let pokojninske dobe in 60 let starosti. Tominškova je opozorila, da se pri ženskah z reformo zaostrejuje pogoji za upokojitev, pozdravila pa je predlagano rešitev, da bo upoštevana tudi delovna doba pred 18 letom starosti.

Vnovična uvedba predčasne pokojnine v ZDUS poraja vrsto vprašanj, saj se bo lahko v posameznih primerih pokojnina zmanjšala za 18

odstotkov in več, pri tem pa naj bi šlo tudi za trajno zmanjšanje pokojnine. Po mnenju ZDUS pa je sporen tudi predlagana rešitev o t. i. privilegiranih pokojninah. Zato snovalce reforme pozivajo, naj opustijo 408. čl., ki predvideva, da bi v enem letu od uveljavitve zakona s posebnimi zakoni določili pogoje za pridobitev in odmero pravice ter način zagotavljanja sredstev za pravice, pridobljene na podlagi posebnih pogojev in ugodnejše odmere.

In kaj menijo sindikati? Predsednik vlade Janša in minister za delo Vizjak sta obljubila, da se bo usklajevanje s socialnimi partnerji nadaljevalo, vendar predsednik Konfederacije sindikatov javnega sektorja Branimir Štrukelj že opozarja, da pogajanja med parlamentarnim postopkom nikakor niso na isti ravni kot pogajanja vse do trenutka, ko vlada še ni formalizirala svojega predloga. »Doslje so socialni partnerji enakovredno vplivali na vsebino, zdaj pa bo vladni predlog mogoče spreminjati le še z amandmaji, kar pomeni iskanje rešitev med poslanskimi skupinami, to pa ni več usklajevanje v strogo partnerskem procesu«. Štrukelj še dodaja, da gre za enako tehniko kot pri pogajanjih o zakonu za uravnoteženje javnih financ. »Vlada socialne partnerje stisne v časovno zanko in jim s tem omeji možnost vplivanja na odločitve, na koncu pa jim zagrozi s katastrofo, ki bo sledila, če ne bodo sprejeli vladnih predlogov«.

Kar zadeva pokojninsko reformo Štrukelj sodi, da je sicer treba sprejeti določene spremembe. Ne strinja pa se, da bi bilo treba tako zelo hiteti z zakonom o delovnih razmerjih, saj »ne bo imel nobenega kratkoročnega učinka na izboljšanje ali makroekonomskega položaja ali bonitetnih ocen«.

»Sindikati smo s tem, ko gresta reformi v zakonodajni postopek, postavljeni v slabši položaj ne glede na to, da gre za redni postopek in se še lahko pogajamo,« je dejal Andrej Zorko iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. »Pogajalski jezik bo bistveno drugačen, moral bo biti bolj oster,« je še menil. Po njegovih besedah se bo namreč prvič zgodilo, da gre zakon o delovnih razmerjih neusklajen v zakonodajni postopek. »To je zelo slabo sporočilo sindikatom predvsem na področju urejanja trga dela, kjer pa gre za izreden napad na starejše delavce, zlasti pa na brezposelne,« je dejal Zorko.

Matjaž Vizjak
info.zdus

Povabilo k sodelovanju na demonstracijah

Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Dušan Semolič se je v četrtek, 25. oktobra 2012, v prostorih Zveze društev upokojencev Slovenije sestal s predsednico ZDUS dr. Matejo Kožuh Novak in s podpredsednikom Antonom Donkom.

Semolič je predstavnika ZDUS seznanil z odločitvijo Zveze svobodnih sindikatov in Sindikata K90, da bodo predvidoma 17. novembra 2012 ob 11. uri pripravili protest na Kongresnem trgu v Ljubljani, na katerega vabijo tudi upokojence. Namen protesta je braniti socialno državo in zaščititi delovna mesta. Upokojenci se članom sindikata lahko pridružijo na avtobusih, če se bo v ZDUS odločil, da se pridružujejo protestu. Kožuhova v to ne dvomi.

Kar zadeva referendum o holdingu in slabi banki svobodni sindikati še niso odločeni, morda ga bo predlagal že državni svet. Predsednica ZDUS Kožuhova meni, da naj bi v ZDUS predlog za referendum podprl, saj v vladi menda že načrtujejo prodajo

zavarovalnice Triglav, ne da bi pri tem sodelovali upokojenci, pa čeprav so delni lastniki zavarovalnice.

Zakon o trgu dela rešuje tudi problem malega dela za upokojence. Sindikati nimajo nič proti temu, bodo pa ostro nasprotovali proti uvedbi malega dela za delavce nad 50 let.

V pokojninski reformi bodo svobodni sindikati odločno proti prenosu izplačevanja dela pokojnin na ministrstva, kar podpira tudi komisija ZDUS za pokojninsko politiko. Uvedbi informativnih izračunov o vplačanih prispevkih, ki naj bi ga dobil enkrat na leto vsak delavec, svobodni sindikati po Semoličevih besedah ne nasprotujejo, upravi odbor ZDUS pa se o tem vprašanju še ni izrekel, je pojasnila Kožuhova.

Kožuhova in Donko sta v nadaljevanju seznanila Semoliča, da ima ZDUS že napisan predlog spremenjenega volilnega zakona za volitve v državni zbor, ki ga bodo predstavili članom UO na novembrski seji. Obljubila sta, da ga bo ZDUS poslal v vpogled sindikatom, ko pa bo ZDUS začel zbirati podpise za vložitev predloga v parlament, bodo povabili k sodelovanju tudi sindikate. Predstavnika ZDUS sta predsednika svobodnih sindikatov seznanila še s potekom sprejemanja zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, ki ga bodo Svobodni sindikati vsekakor podprli, je obljubil Semolič.

info.zdus

Prenovljene spletne strani ZDUS

Po približno mesecu smo prenovili spletne strani ZDUS. Ohranili smo najbolj obiskane spletne strani (Aktualno, O nas, projekti ZDUS ...) druge, manj obiskane (denimo branje, fotogalerija ...) pa smo opustili. Tako smo brskanje po naših spletnih straneh naredili preglednejše.

Posebej bi vas radi opozorili na obrazce, ki jih potrebujete za komuniciranje z nami in si jih lahko natisnete, ter na spletno izdajo našega glasila ZDUS plus, ki ga lahko še v naprej berete v tiskani in elektronski obliki (kot do sedaj), strani, ki bi jih radi razdelili članom (različna obvestila, razpisi ...) pa si lahko ali fotokopirate iz tiskane izdaje časnika ali pa neposredno s tiskalnikom s spleta.

info.zdus

V Velenju odprli center dnevnih aktivnosti

V prostorih šaleške pokrajinske zveze društev upokojencev v Velenju so v začetku oktobra odprli center dnevnih aktivnosti za starejše. Ob starejših je center namenjen tudi družinam, ki skrbijo za starejše, jih pa težko ali sploh ne morejo pustiti same tudi za krajši čas. Pobudo za ustanovitev centra je dala pred dvema letoma ustanovljena koordinacijska skupina, v kateri so zbrani predstavniki šaleške pokrajinske zveze, univerze za tretje življenjsko obdobje, Center za socialno delo, Dom za varstvo odraslih, Inštitut INTEGRA in mestna občina Velenje.

Aktivnosti centra so prilagojene željam in sposobnostim obiskovalcev in se bodo sproti prilagajale spremenjenim potrebam in željam. V začetnem obdobju že ponujajo različne ustvarjalne delavnice ročnih spretnosti (izdelovanje cvetja iz papirja, izdelava voščilnic in prazničnih okraskov, krajši ali daljši sprehodi, jutranja telovadba, vaje za zdravo življenje brez bolečin, družabne igre, pogovori o aktualnem dogajanju, o problemih posameznikov, zdravstvenih težavah ipd.).

V začetnem obdobju bo Center odprt dvakrat na teden po 3 ure, in sicer ob ponedeljkih in četrtek od 9. do 12. ure, kasneje pa bodo odpiralni čas centra v skladu s potrebami podaljševali in ga odpirali po večkrat na teden.

Irena Seme

Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših

ZDUS napoveduje, da bodo 6. novembra letos v njenih prostorih na Kebetovi ul. 9 v Ljubljani odprli svetovalnico za izboljšanje bivanja starejših. Svetovalnica bo del mednarodnega projekta HELPS in prva pri nas. Svetovalec bo obiskovalcem na voljo ob torkih in četrtek med 10. in 16. uro, ob sredah pa med 12. in 18. uro, pomagal pa bo starejšim pri iskanju najboljših bivalnih rešitev v starosti. Ob tem bo še pomagal pri osveščanju javnosti o alternativnih oblikah bivanja za starejše. Strokovni vodja projekta HELPS za Slovenijo je Tomaž Banovec, koordinatorka Alenka Ogrin, svetovalca za informiranje in komuniciranje pa sta Urban Boljka in Anja Šonc.

info.zdus

Ob dnevu starejših

Mednarodni dan starejših, aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti so v PZDU Celje počastili na jesenskem MOS v Celju s predstavitevjo aktivnosti posameznih društev.

DU Gornji grad. Članice društva so v živo predstavile delo predic in izdelke iz domače ovčje volne. V živo so se predstavile tudi klekljarice.

DU Mozirje. Sekcija zeliščark je predstavila zelišča in njihovo uporabo v domačem ljudskem zdravilstvu, slikarji so razstavili svoje nagrajene slike, fotografi pa nekaj uspelih fotografij.

DU Prebold. Sekcija članic, ki izdeluje ročna dela, se je predstavila z paletto ročno izvezenih prtičkov.

DU Laško. Član društva je predstavil delo čebelarjev in izdelke iz medu. predstavila pa se je še sekcija slikarjev in izdelovalka vitražev.

Srečko Kolar

Srečanje upokojencev koroške

PZDU

Srečanja koroških upokojencev, bilo je konec meseca septembra v velikem prireditvenem šotoru v Radljah ob Dravi, se je udeležilo kakih tisoč starejših iz vseh 16 društev pokrajinske zveze.

Srečanje je pripravilo DU Radlje ob Dravi. Udeležence so pozdravili župan občine Alan Bukovnik, predsednik DU Radlje ob Dravi Konrad Klemenc, predsednik pokrajinske zveze Janez Golobranec in predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak.

Na srečanju so med drugim podelili priznanja najuspešnejšim društvom v športnih tekmovanjih KPZDU. Priznanja so dobili DU Slovenj Gradec za prvo, DU Ravne na Koroškem za drugo in DU Dravograd za tretje mesto.

J. G.

Vabljeni v kino!

Film Deklica in drevo je posvečen velikima gledališkima in filmskima igralkama Štefki Drolčevi in Ivanki Mežanovi. Glavni avtor Vlado Škafar o njem pravi: »Mislim sem, da delamo film o minevanju. Zdaj vidim, da smo naredili film o tistem, kar ne mine.« V ospredju filma je narava z belokranjskim hrastom, pod njim pa protagonistki v pogovoru obujata spomine in potujeta skozi čas in prostor.

Žal filma ni v redni kino distribuciji, zato ljubljanski Kinodvor zbira prijave za ogled filma na svoji blagajni in e-naslovu blagajna@kinodvor.org. Ko bo zbranih dovolj prijav, bodo vse zainteresirane obvestili o terminu predvajanja filma.

Za leto 2013 načrtuje producent Gustav film gostovanje filma po Sloveniji. Na naslovu frenk@gustavfilm.si je mogoče naročiti DVD za organiziranje projekcij v lastni režiji.

info.zdus

Pobratenje med DU Žirovnica in Šalek

DU Žirovnica in DU Šalek sta v Velenju ob prisotnosti velenjskega župana Dušana Kontiča in predsednika PZDU Šaleške Draga Semeta podpisali listino o pobratenju. Za Žirovnico sta se na listino podpisala predsednik Zdravko Malnar, za Šalek pa predsednik Janez Hrovat. Po slovesnosti so se domačini in gosti pomerili v pikadu in kegljanju z nihajno kroglo.

Z. M.

Simbioz@ povezala generacije

Simbioz@ je med 15. in 19. oktobrom na več kot 300 lokacijah po vsej Sloveniji, po knjižnicah, šolah in drugod izvedla brezplačne delavnice za učenje računalništva in mobilne telefonije za starejše. Na delavnice je prišlo več kot pet tisoč starejših, ki jih je poučevalo tri tisoč mladih prostovoljcev.

Za zamisel in izvedbo delavnic je Simbioz@ lani dobila visoko priznanje Evropskega parlamenta - nagrado 'državljan Evrope'. »V načrtu imamo, da v prihodnjem letu projekt ponovimo še v tretje. Nagrada evropskega parlamenta 'državljan Evrope' pomeni, da smo ustvarili projekt, ki ga lahko širimo v mednarodni prostor,« je povedal strokovni direktor Zavoda Ypsilon Žiga Vavpotič. Letošnji vodja projekta Tanja Mozetič pa je dejala: »Želimo pokazati, da sta medgeneracijsko sodelovanje in prostovoljstvo pomembna vse leto in ne le ob posebnih priložnostih.«

Drugi dan delavnic, ko so udeleženci spoznavali modul 'klik v svet', jih je na fakulteti za arhitekturo v Ljubljani obiskal častni pokrovitelj projekta predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk. »To je eden najbolj koristnih projektov medgeneracijske solidarnosti« je dejal ob tej priložnosti.

info.zdus

S srečanja upokoјencev v Pliberku

Slovensko društvo upokoјencev Pliberk in prosvetno društvo Edinost sta v začetku oktobra povabila v Pliberk pod šotor upokoјence iz Velenja na 20. srečanje »Svaveja uta«.

V priložnostnem programu so sodelovali tudi velenjski upokoјenci, članice ŽePZ DU Velenje Tinka Donko, Helena Cafuta, Slavka Blažinčič, Genia Suša in Vida Lesnika Polutnik, samouka Tone Šmerc na klarinetu in Viki Šolinc na diatonični harmoniki pa sta zbranim zapela in zaigrala nekaj pesmi.

Na poti domov so si velenjski upokoјenci v spremstvu predsednika DU Ravne na Koroškem Jožeta Prednika ogledali še Železarski muzej.

Tekst: Darinka Barle
Fotografija: Oskar Sovinc

Zahvala goriških upokoјencev

Društvo slovenskih upokoјencev za Goriško (DSUG) s sedežem v Gorici, Corso Verdi 51 (Italija), se iskreno zahvaljuje Zvezi društev upokoјencev Slovenije za veliko plaketo ZDUS Društvo slovenskih upokoјencev za Goriško, podeljeno ob 30. obletnici delovanja, ter za naklonjenost in pozornost, s katerima spremlja delo upokoјenskega društva na Goriškem.

Emil Devetak, predsednik DSUG

50**min pogovorov
v SLO omrežja****2€******50****SMS/MMS****2€******50****MB prenosa
podatkov****2€****

Penzion plus paket

za 5⁹⁹€* na mesec.

Z dokupom storitev si ga prilagodite po svoje.

Z leti ugotovimo, kaj je v življenju resnično pomembno. Biti v stiku z najbližjimi in v stiku z naravo. Preproste stvari, kot je **Penzion plus paket za 5,99 EUR** na mesec s praktičnimi mobiteli po ugodnih cenah. Paket si lahko prilagodite z dokupom ene ali večih storitev. Izberete lahko **50 min pogovorov v vsa slovenska omrežja za 2 EUR in/ali 50 SMS/MMS-sporočil za 2 EUR in/ali 50 MB prenosa podatkov za 2 EUR na mesec**. Ohranjajte stike s Penzion plus paketom v omrežju, na katerega se vedno lahko zanesete. Oglasite se v najbližjem Telekomovem centru, z veseljem vam bomo svetovali.

*Mesečna naročna Penzion plus paketa, cenik Penzion plus paketa je objavljen na www.mobitel.si.

**Telekom Slovenije, d.d. novim ali obstoječim naročnikom paketa Penzion plus paketa omogoča vklop dodatnih storitev Pogovori 50 min (vključuje 50 min v vsa slovenska omrežja), 50 sporočil (vključuje 50 SMS/MMS sporočil) in Mobilni Internet 50 MB (vključuje 50 MB prenosa podatkov). Vključene količine veljajo za storitve, opravljene v omrežju Mobitel v okviru enega obračunskega obdobja. Neoparjene količine se ne prenašajo v naslednje obračunsko obdobje. Trajni vklop storitve prek SMS zahtev se izvrši takoj in velja do preklica. Pri vklopu storitve za tekoči mesec pa se s koncom tekočega meseca storitev izkluči in jo je potrebno ob pričetku novega obračunskega obdobja ponovno naročiti. Za vklop posamezne dodatne storitve Telekom Slovenije, d.d. naročniku zaračuna mesečno naročnino v višini 2 EUR in vključuje DDV no glede na datum vklopa. Cenik Penzion plus paketa, cenik posamezne storitve nad vključeno količino ter Navodila za vklop/ izklop storitev so objavljeni na www.mobitel.si. Za dodatne informacije obiščite najbližji Telekomov center, www.mobitel.si ali pokličite Center za pomoč uporabnikom na 041 700 700 ali 080 80 00. Cene so navedene v EUR in vključujejo DDV. Telekom Slovenije, d.d., si pridržuje pravico do spremembe cen in pogojev.

WWW.MOBITEL.SI

Sklepi sej ZDUS

Sklepi korespondenčne seje upravnega odbora z oznako sklica DP.S-9-10

Obrazložitve so bile podane v elektronskem sporočilu s sklicano korespondenčno sejo DP.S-9-10, dne 9. 10. 2012. Do 24. 10. 2012 je ZDUS prejel odgovore 14 od 16 članov UO. Predsednik Osrednjeslovenske PZDU je sporočil, da v dopisnih sejah ne bodo sodelovali. Skladno z glasovanjem članom UO (originalu priložena tabela) so sprejeti naslednji sklepi:

1. Sprejem Pravilnika o izvajanju projekta Starejši za starejše.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-9-10 sprejel Pravilnik za izvajanje projekta Starejši za starejše.

2. Pobuda ZSSS glede dviga DDV za medije.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-9-10 sprejel pobudo ZSSS glede dviga DDV za medije.

3. Oprostitev članarine za leto 2012 DU Metlika in DU Kanal.

Sklep: UO na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-9-10 ni sprejel oprostitve plačila članarine za leto 2012 DU Metlika in DU Kanal. Omenjeni društvi morata članarino poravnati v dogovorjenem roku.

4. Predlog sofinanciranja DŠI.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-9-10 sprejel predlog sofinanciranja državnih športnih iger za leto 2012, ki ga je pripravila Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo.

5. Rezultat-ukinitve delovnega mesta generalne tajnice ZDUS.

Predlog ukinitve delovnega mesta generalne tajnice ZDUS so člani prejeli kot informacijo in jo večinsko podpirajo.

Sklepi korespondenčne seje upravnega odbora z oznako sklica DP.S-12-10

Obrazložitve so bile podane v elektronskem sporočilu s sklicano korespondenčno sejo DP.S-12-10, dne 12. 10. 2012. Do 24. 10. 2012 je ZDUS prejel odgovore 13 od 16 članov UO. Skladno z glasovanjem članom UO (originalu priložena tabela) so sprejeti naslednji sklepi:

1. Soglasje k spremembam in dopolnitvam Statuta Zavoda Vzajemnost

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-12-10 sprejel spremembe in dopolnitve Statuta Zavoda Vzajemnost.

2. Predlog Komisije za kadrovske in organizacijske zadeve za sprejem sklepov o predlogih za priznanja.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-12-10 sprejel predlog Komisije za kadrovske in organizacijske zadeve za sprejem sklepov o predlogih za priznanja.

3. Predlog Komisije za kadrovske in organizacijske zadeve za razrešitev in imenovanje nove članice v Komisijo za socialna vprašanja.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-12-10 sprejel razrešitev članice Tanje Goričan in imenovanje članice Fanike Korošec v Komisijo za socialna vprašanja.

4. Informacija o ponudbi nove pogodbe Zdenki Ferfila.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-12-10 sprejel informacijo o ponudbi nove pogodbe Zdenki Ferfila.

5. Podpora zbiralne akcije zamaškov.

Sklep: UO je na korespondenčni seji z oznako sklica DP.S-12-10 podprl zbiralno akcijo zamaškov. Na PZDU se pošlje po 2 plakata s pozivom k akciji, na DU po 1 plakat. Plakatov se ne pošlje tistim, ki v akciji ne želijo sodelovati. Strošek izdelave in pošiljanja plakatov krije organizator akcije, s tem ZDUS, PZDU in DU nimajo nobenih stroškov.

6. Razno.

Člani so bili zaprošeni za mnenja glede pokojninske reforme in razvojnega programa Slovenije. Glede pokojninske reforme smo prejeli 6 mnenj, glede programa pa 5. V obeh primerih imamo premalo mnenj, da bi lahko oblikovali ustrezen sklep.

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Prejeli smo

Odprto pismo civilne iniciative krivično oškodovanih upokojencev predsedniku republike Slovenije Danilo Türku, predsedniku državnega zbora Gregorju Virantu, vladi republike Slovenije, predsedniku vlade Janezu Janši in ministru za delo, družino in socialne zadeve Andreju Vizjaku zoper prenos izplačevanja pokojnin nekaterim upokojencem z ZPIZ.

Civilna iniciativa krivično oškodovanih upokojencev, ki smo bili oškodovani že z uveljavitvijo Zujf (143. čl.), protestiramo zoper nadaljevanje nepravilnega odvzemanja naših pokojnin, pridobljenih z rednimi in tekočimi vplačili prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v pokojninsko blagajno v času naše delovne aktivnosti v organih jugoslovanske ljudske armade. Opozarjamo, da je pokojnina zaščitenca, pridobljena z minulim delom. Pokojnine prejemniku ni mogoče vzeti ali mu spremeniti statusa. Protestiramo proti 408. čl. predloga ZPIZ-2 (tako imenovano čiščenje pokojninske blagajne), ki ureditev izplačevanje naših pokojnin prenaša na druge zakone.

Člani zgoraj navedene civilne iniciative ugotavljamo, da:

- je bila republika Slovenija do 25. 6. 1991 del SFRJ in je skladno z ustavama nekdanje skupne države in SR Slovenije sodelovala v vseh zveznih organih (vključno z JLA) ter sodelovala pri ustvarjanju zakonodaje, ki je urejala delovanje zveznih organov;
- je ob razpadu SFRJ Republika Slovenija z mednarodno pravnimi pogodbami postala pravna naslednica nekdanje skupne države z vsemi pravicami in obveznostmi, ki iz tega izhajajo. To je bil hkrati eden temeljnih pogojev, da je lahko Slovenija postala samostojen in neodvisen mednarodni subjekt;
- je takrat nova država Republika Slovenija temeljila na:
 - temeljni ustavni listini o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, sprejeti 25. 6. 1991, s katero zagotavlja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin vsem osebam na ozemlju republike Slovenije brez sleherne diskriminacije, skladno z ustavo RS in mednarodnimi pogodbami;
 - ustavnem zakonu za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, sprejetem 25. 6. 1991, ki v 18. čl. izrecno zagotavlja varstvo pravic tudi uživalcem vojaških pokojnin v obsegu in pod pogoji, ki so jih do uveljavitve tega zakona določali predpisi SFRJ;
 - ustavi Republike Slovenije, sprejeti 28. 12. 1991, ki v 2. čl. poudarja, da je Slovenija pravna in socialna država in da morajo biti zakoni in drugi predpisi v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Slovenijo. Ratificirane mednarodne pogodbe so navedene neposredno v 8. in 158. čl.;

- je Republika Slovenija kot članica OZN prevzela tudi vse obveznosti splošne deklaracije človekovih pravic, ki jo je sprejela generalna skupščina OZN 10. 12. 1948 in ki v 7. čl. izrecno navaja, da ni dovoljena nobena diskriminacija pred zakoni;
- da se je Republika Slovenija z ratifikacijo evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin prav tako zavezala spoštovati človekove pravice in temeljne svoboščine brez kakršne koli diskriminacije, in sicer v 1., 14., in 53. čl.;
- da se je Republika Slovenija z ratifikacijo sporazuma o vprašanih nasledstva, sprejetim 12. 7. 2002 (podpisan 29. 6. 2001 na Dunaju z vsemi naslednicami SFRJ) zavezala, da prevzema odgovornost za pokojnine; da bo upravičencem na svojem ozemlju redno izplačevala zakonsko utemeljene pokojnine, ki jih je financirala že kot nekdanja republika SFRJ;
- da je pred tem Republika Slovenija v juliju 1998 sprejela zakon o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja vojaških zavarovancev. V 22. čl. je določeno, da Republika Slovenija povrne Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije sredstva za izplačevanje vojaških pokojnin. Pozneje je bilo z ZPIZ-1 urejeno, da ta sredstva pokriva državni proračun. Dejstvo je, da je Slovenija s sukcesijo dobila del skupnega premoženja nekdanje skupne države, v katerem so bila tudi sredstva, ki so jih vojaški zavarovanci z ozemlja SFRJ vplačevali v vojaški pokojninski sklad;
- da Republika Slovenija sredstev, ki jih je podedovala iz skupnega vojaškega pokojninskega sklada (ter drugega vojaškega premoženja), ni prenesla v pokojninsko blagajno ZPIZ Slovenije. To je bila odločitev Republike Slovenije in ne nas, vojaških upokojencev. Kljub temu, da Republika Slovenija teh sredstev ni prenesla v pokojninsko blagajno, to ne spremeni dejstva, da izplačevanje vojaških pokojnin sistemsko ne sodi v pristojnost ZPIZ.

Zaradi povedanega zahtevamo:

- da se razveljavi 143. čl. Zujf, ki grobo in diskriminatorno posega v naše pridobljene pravice in našo lastnino.
- da se rešitve iz ZPIZ-1 prenesejo v ZPIZ-2 hkrati z zavezo o spoštovanju vseh navedenih obveznosti in pogodb, ko jih je sprejela Republika Slovenija.

Obenem predlagatelja ZPIZ-2 (ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve) prosimo, da upošteva naslednji dejstvi:

- da socialni partnerji nimajo mandata za spreminjanje mednarodnih sporazumov in prevzetih obvez Republike Slovenije in
- da je Republika Slovenija dolžna izpolnjevati vse obveznosti do vojaških in drugih pokojninskih zavarovancev, ki jih zadeva sporazum o vprašanih nasledstva.

Civilna iniciativa tako dokazuje, da vojaške pokojnine temeljijo na prispevkih, vplačanih v pokojninsko blagajno, in zato niso in ne morejo biti izredne, privilegirane ali z neko izmišljeno kvalifikacijo politično diskreditirane in zreducirane ter umeščene v kategorijo socialne pomoči, kar je, kot kaže predlog ZPIZ-2, namen predlagatelja zakona. V pričakovanju, da boste razumeli naš protest in upoštevali naše zahteve vas lepo pozdravljamo.

*Bruno Šterpin, dipl. inž.,
za civilno iniciativo krivično oškodovanih upokojencev
Ljubljana, 5. 10. 2012*

V vednost:

- parlamentarnim strankam
- uglednim posameznikom

Poskrbite za svojo varnost tudi v zrelih letih

Zdravstvena zavarovalnica Vzajemna skrbi za zdravje ljudi v vseh starostnih obdobjih, še posebej za tiste, ki so že v zrelih letih. Kar smo v mladosti zamudili bomo v zrelih letih užili. Prav je, da smo tudi kot starejši zelo aktivni, vendar se moramo posledic nezgod zelo dobro zavedati. Ko postanemo starejši so lahko te pogostejše, zdravljenje pa dolgotrajnejše.

Prav v ta namen je zdravstvena zavarovalnica Vzajemna pripravila nezgodno zavarovanje za starejše. Gre za zavarovanje za primer nezgode, s katerim si lahko zagotovite večjo finančno varnost in hkrati zmanjšate finančno breme svojcev. Zavarovanje je zdravstvena zavarovalnica Vzajemna oblikovala v dvapaketa : osnovni paket (paket A) in razširjen paket (paket B).

Komu je namenjeno in kaj zagotavlja?

Zavarovanje je namenjeno vsem, ki si želite večje varnosti, sklenete ga lahko do dopolnjenega 85. leta starosti, izplačilo zavarovalnine pa s starostjo ni omejeno. Mesečne premije so odvisne od starosti zavarovanca ob sklenitvi zavarovanja in pa od izbranega paketa. Vzajemna priporoča zgodnji vstop v zavarovanje, saj si s tem zagotovite nižjo premijo za ves čas trajanja zavarovanja. Če zavarovanje skleneta oba zakonca oziroma partnerja pa ste upravičeni do ugodnejše premije. V primeru, ko zavarovanje skleneta oba zakonca ali partnerja se za izračun premije upošteva tistega, ki je nosilec zavarovanja. Oba zakonca oziroma partnerja pa morata biti ob sklenitvi zavarovanja mlajša od 85 let. Zavarovanje vključuje kritja, ki so

posledica nezgode in sicer:

- izplačilo odstotka zavarovalnine za trajno invalidnost,
- izplačilo zavarovalne vsote za primer smrti,
- enkratno nadomestilo zaradi zloma kosti, izpaha ali opeklin,
- enkratno nadomestilo za stroške težjih operacij,
- dnevno nadomestilo za bolnišnično zdravljenje,
- enkratno denarno nadomestilo za dolgotrajnejše bolnišnično zdravljenje – gotovina takoj in
- povračilo stroškov zdravljenja.

Kje naj sklenem zavarovanje?

Nezgodno zavarovanje lahko sklenete po pošti, v vseh poslovalnicah Vzajemne po Sloveniji, prek kontaktnega centra na brezplačni številki 080 20 60 ali prek spletne strani www.vzajemna.si. Zavarovancem Vzajemne, ki imajo sklenjeno zavarovanje s trajanjem enega leta ali več je omogočeno tudi koriščenje različnih ugodnosti in vključitev v Vzajemno Klub. Več o tem pa si preberite na spletni strani www.vzajemna.si. ■

*Jaz zate,
ti zame.*

Nezgodno zavarovanje

vzajemna
nezgode

Zavarovanje za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti z vključenimi dodatnimi kritji za večjo varnost starejših.

Zavarovanje lahko sklenejo osebe do 85. leta starosti, trajanje zavarovanja in izplačilo zavarovalnine pa s starostjo ni omejeno.

Nesreča nikoli ne počiva.

Sklenite **nezgodno zavarovanje za starejše** in si zagotovite večjo finančno varnost.

Izkoristite ugodnost in se zavarujte skupaj z vašim zakoncem oz. partnerjem, saj ste tako lahko deležni ugodnejše premije.

VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.

Skleni zavarovanje

www.vzajemna.si

MODRA ŠTEVILKA
080 20 60